

relații financiar ~ valutare și comerciale internaționale

Ghidul lucrătorului de comerț exterior

Rezultate preliminare ale „Rundei Tokio” de negocieri comerciale multilaterale GATT

La jumătatea lunii aprilie a.c. s-au încheiat la Geneva lucrările îndelungate ale rundei de negocieri comerciale multilaterale, care s-au desfășurat sub egida GATT sub denumirea de „Runda Tokio”, un număr limitat dintre țările participante parafind un număr impresionant de acorduri la care s-a ajuns. Ținând seama de faptul că la negocieri au luat parte 99 state, dezvoltate și în curs de dezvoltare, cu economie de piață sau țări socialiste membre sau chiar nemembre ale GATT, realizarea acordurilor privind reducerea nivelului taxelor vamale și eliminarea sau uniformizarea acțiunii obstacolelor netarifare, se poate aprecia drept un pas pozitiv pe calea străduințelor de liberalizare a relațiilor economice internaționale, cu atât mai mult cu cât aceasta se petrece pe un fond de recrudescență a tendințelor protecționiste ce se manifestă în țările capitaliste dezvoltate. Mai rămân însă de convenit în formă definitivă unele aspecte privind liberalizarea comerțului internațional prin reducerea numărului și incidenței obstacolelor tarifare și netarifare din calea schimburilor comerciale internaționale.

La 11—12 aprilie a.c. la Geneva s-au desfășurat lucrările Comitetului pentru negocieri comerciale multilaterale, la sfârșitul cărora acordurile convenite pe parcursul negocierilor în probleme tarifare, netarifare și cu privire la caracterul schimbărilor instituționale care sînt de așteptat să aibă loc în cadrul GATT, ca organism comercial internațional, pentru a conduce la liberalizarea schimburilor comerciale internaționale, au fost puse la dispoziția reprezentanților țărilor participante pentru a fi parafate și a fi înaintate apoi pentru aprobarea guvernelor. În prima zi a punerii la dispoziția reprezentanților țărilor participante la negocierile comerciale multilaterale, în afara țărilor dezvoltate nu-

mai unele țări în curs de dezvoltare au parafat acordurile întrucît aceste state nu au găsit satisfăcute importante cereri de liberalizare a accesului produselor lor pe piețele internaționale.

Runda de negocieri comerciale multilaterale a început printr-o reuniune ministerială care s-a desfășurat la Tokio în septembrie 1973 (de unde numele de „Runda Tokio”), care a adoptat o Declarație, cunoscută sub denumirea de „Declarația de la Tokio”, în care se conveneau principiile care să stea la baza negocierilor comerciale multilaterale care s-au desfășurat în GATT, „Runda Tokio” și-a propus sarcini foarte ambițioase, printre care reducerea atât a obstacolelor tarifare, cât și a celor netarifare și atât în comerțul cu produse prelucrate, cât și în comerțul cu produse agricole; de asemenea, runda și-a propus să creeze un cadru preferențial, mai favorabil de desfășurare a comerțului țărilor în curs de dezvoltare, ca și să reexamineze cadrul instituțional în care se desfășoară în mare măsură comerțul internațional, și anume funcționarea Acordului General pentru Tarife Vamale și Comerț (GATT) însuși. Prin aceste preocupări, runda de negocieri se detașa într-o direcție pozitivă de anterioarele runde. Din păcate, cu toată participarea largă la negocieri, inclusiv a unor state care nu sînt părți contractante ale GATT, nu toate obiectivele propuse inițial au fost realizate, nesatisfăcîndu-se decît în măsură insuficientă doleanțele țărilor în curs de dezvoltare, ceea ce ilustrează menținerea în GATT a unor proceduri nedemocratice de negocieri, așa cum ar fi încercarea de soluționare a problemelor care privesc toate statele într-un cadru limitativ, format numai

din țări capitaliste dezvoltate. Așa cum aprecia la 11 aprilie a.c. în cadrul reuniunii finale a Comitetului pentru negocieri comerciale dr. Petar Tomić, în numele țărilor în curs de dezvoltare: „Atunci cînd rezultatele acestor negocieri vor începe să se aplice, sîntem convinși că vom avea de-a face cu un alt GATT decît cel cu care ne-am obișnuit pînă acum. Probabil cu o ordine și o disciplină mai bună, cu unele condiții îmbunătățite pentru comerțul internațional și cu unele reduceri ale taxelor vamale și ale măsurilor netarifare într-un cadru instituțional readaptat pentru desfășurarea comerțului internațional, în mod evident foarte modeste ca cuprindere, dar importante în modestia lor” și că „noua ordine internațională în domeniul comerțului este un proces îndelungat. Ceea ce am realizat acum este un prim pas, nu destul de mare, dar pe cale de a fi mai important în viitor și în avantajul întregii comunități internaționale. În acest sens, sperăm să beneficiem de înțelegerea și bunăvoința tuturor țărilor lumii în care interdependența ne conduce la o cooperare intensivă avantajoasă tuturor”.

În aprecierea directorului general al GATT, Olivier Long, „Rezultate obținute trebuie să dea un elan viguros comerțului internațional în anii care urmează și să frîneze valul actual de protecționism. Ele trebuie să permită un nou progres în ceea ce privește integrarea țărilor în curs de dezvoltare în sistemul comercial mondial, stabilind, pentru prima dată, o bază juridică și permanentă pentru acordarea de preferințe comerciale țărilor în curs de dezvoltare și pentru schimbul reciproc de preferințe între aceste state. În plus, ele aduc un ansamblu de reglementări considerabil îmbunătățite pentru a orienta relațiile comerciale în anii care au rămas din secolul nostru. Toate acestea se bazează pe un sistem multilateral de comerț mai liber și mai echitabil decît cel pe care l-am cunoscut pînă acum”.

România, participantă la reuniunea ministerială din 1973 și semnatară a „Declarației de la Tokio”, participantă la negocieri în calitate de țară socialistă în curs de dezvoltare, parte contractantă a Acordului General pentru Ta-

RELAȚII FINANCIAR-VALUTARE

rife Vamale și Comerț, și-a adus contribuția sa pe parcursul întregii desfășurări a „Rundei Tokio”, străduindu-se să contribuie la realizarea unor acorduri care să conducă la liberalizarea reală a schimburilor comerciale internaționale, la înlăturarea protecționismului, la practicilor discriminatorii și a obstacolelor tarifare și netarifare din comerțul internațional. Țara noastră s-a pronunțat pentru adoptarea unor măsuri de stimulare a exporturilor țărilor în curs de dezvoltare, care să asigure progresul accelerat al acestora, pornind de la convingerea că runda de negocieri poate și trebuie să creeze un nou cadru, favorabil unui comerț internațional tot mai larg, liber, pe baze stabile, ca o componentă a edificării noului ordin economic internațional. De aceea, la sfârșitul rundei reprezentanții țării noastre nu a putut să nu arate unele nerealizări ale acesteia.

Rezultatele runde de negocieri comerciale multilaterale vor fi aplicate începând cu anul viitor 1980, în cursul unei perioade de opt ani în ceea ce privește măsurile de reducere a taxelor vamale, iar cele de reducere a obstacolelor netarifare convenite în timpul runde de negocieri comerciale multilaterale recent încheiate vor fi aplicate începând cu anul 1981 de către țările care au aderat sau vor adera la codurile de conduită ce s-au stabilit în cursul negocierilor.

Evaluarea reducerilor obstacolelor tarifare și netarifare care se realizează ca urmare a negocierilor comerciale multilaterale din „Runda Tokio” este destul de complexă întrucât unele măsuri sunt aplicabile tuturor statelor lumii pe seama principiului de funcționare a Acordului General pentru Tarife Vamale și Comerț (GATT), și anume aplicarea clauzei națiunii celei mai favorizate, iar altele sunt aplicabile numai țărilor în curs de dezvoltare pe seama derogării de la aplicarea clauzei națiunii celei mai favorizate și a acordării acestor țări a preferințelor comerciale, în primul rând a preferințelor tarifare generalizate din partea țărilor dezvoltate la importul în aceste țări de produse prelucrate și semiprelucrate din țări în curs de dezvoltare. În cadrul negocierilor tarifare s-a convenit atât asupra reducerii nivelului taxei vamale, cât și asupra consolidării nivelului mai redus al taxei vamale, adică asumarea angajamentului de a nu reveni la decizia de a reduce nivelul taxei vamale decât cu consimțământul altor state cu care s-a negociat reducerea respectivă a taxelor vamale.

Evaluarea reducerilor taxelor vamale rezultate din rundă

Desigur, în acest moment nu se pot face decât evaluări preliminare cu privire la rezultatele runde, întrucât până în 30 iunie 1979 se mai pot face concesii tarifare din partea țărilor care au făcut sau care încă nu au făcut concesii tarifare pe parcursul des-

fășurării runde de negocieri comerciale multilaterale. Țările dezvoltate au convenit să reducă nivelul taxelor vamale, începând cu 1 ianuarie 1980, într-o perioadă de opt ani, în mod treptat și egalizat astfel încât după această perioadă nivelul actual al taxelor vamale să fie redus cu circa 1/3, dacă se are în vedere nivelul încașărilor vamale și cu 35—38 la sută dacă se are în vedere nivelul mediei simple a taxelor vamale. Nivelul de reducere pentru fiecare țară diferă față de nivelul mediu general în funcție de data sau nivelul reținut pentru calculele tarifare. Se apreciază că reducerile tarifare vor afecta circa 1/10 din volumul comerțului internațional actual sau un volum de 110 miliarde dolari, după datele anului 1976; în viitorii ani, când reducerile tarifare vor fi aplicate, volumul comerțului internațional afectat de reduceri tarifare va fi mult mai mare. În timp ce reducerile tarifare se referă cu precădere la produse industriale, așa cum sînt mașinile, utilajele, produsele din lemn, produsele chimice și materialul de transport, asemenea reduceri ale taxelor vamale au fost convenite și în comerțul internațional cu produse agricole; concesii tarifare convenite în acest sector se referă la un volum de 12 miliarde dolari din totalul importurilor mondiale de produse agricole, care au totalizat 48 miliarde dolari în 1976.

Reducerea nivelului taxei vamale a avut loc după o formulă generală prin care se urmărea reducerea cu precădere a taxelor vamale cu un nivel mai ridicat, realizându-se ceea ce se numește armonizarea nivelului taxelor vamale. Formula convenită pentru reducerea taxelor vamale utilizată în ofertele tarifare de diferite țări participante la rundă a fost:

$$Tvf = \frac{x \times Tvi}{x + Tvi}, \text{ în care:}$$

Tvf — este nivelul final al taxei vamale

Tvi — este nivelul inițial al taxei vamale

x — este un coeficient, al cărui nivel diferă de la o țară la alta care a făcut concesii tarifare („x” a luat valori între 10 și 18).

Unele țări însă nu au aplicat pe deplin formula de armonizare a taxelor vamale în ofertele lor tarifare.

Conform unor calcule preliminare făcute de Secretariatul GATT, pe seama concesiilor acordate de Austria, Canada, țările membre ale Pieței comune, Statele Unite ale Americii, Japonia, Noua Zeelandă, Norvegia, Suedia și Elveția se poate arăta că taxele vamale au fost reduse pe ansamblul produselor industriale (cu excluderea petrolului) cu 33% calculat pe seama mediei ponderate și cu 38% pe seama mediei simple, iar pe ansamblul produselor agricole pentru care s-au acordat concesii tarifare cu 41%, respectiv cu 32% în funcție de modul de calcul

al mediei (ponderată sau simplă). Pe sectoare industriale nivelul reducerilor taxelor vamale a fost diferit, astfel: cu 40% la produse din lemn, celuloză, hirtie și mobilă, cu 20% la textile și confecții, cu 18% la piele, cauciuc, încălțăminte, articole de voiaj, cu 30% la metale, cu 67% la combustibili (cu excepția petrolului), cu 39% la produse chimice și furnituri foto, cu 37% la material de transport, cu 43% la mașini neelectrice, cu 30% la mașini electrice, cu 36% la mine-reuri, pietre și metale prețioase, cu 42% la articole prelucrate necuprinse în nici una din grupele de mai sus. Calculat după media ponderată, nivelul reducerii taxelor vamale este de 52% la materii prime, de 30% la produse semiprelucrate și de 33% la produse finite.

Calculat pentru aceleași țări care au făcut concesii tarifare, reducerea taxelor vamale la importurile de produse de interes pentru exportul țărilor în curs de dezvoltare este următoarea: pe ansamblul produselor industriale (fără petrol) reducere cu 26% calculat după media ponderată și cu 37% după media simplă, iar pe sectoare de prelucrare: la materii prime reducere cu 59%, respectiv cu 32%, la semiprelucrate cu 27%, respectiv cu 32%, iar la produse prelucrate cu 24%, respectiv cu 39%, după modul de calcul al mediei aritmetice. În cazul produselor tropicale reducerea nivelului taxelor vamale convenită a fost de 12% calculată pe seama mediei ponderate și de 7% pe seama mediei aritmetice simple.

După cum se știe, pe baza principiului de funcționare a GATT, deși negocierile au avut loc în mare măsură pe plan bilateral, concesii convenite privind reducerea taxelor vamale se extind asupra tuturor părților contractante ale GATT în virtutea clauzei națiunii celei mai favorizate.

Reglementarea cadrului juridic de desfășurare a comerțului mondial

În cadrul runde de negocieri comerciale multilaterale au fost convenite o seamă de acorduri și aranjamente multilaterale vizînd însuși cadrul instituțional în care se desfășoară comerțul internațional, adică cadrul principiilor în care se desfășoară tranzacțiile comerciale internaționale. Se poate considera drept un merit al negocierilor comerciale multilaterale faptul că prin textul adoptat se consfințește o realitate de importanță istorică ce constă în permanentizarea tratamentului tarififar preferențial în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, ca și consacarea dreptului la nereproccitate acordat acestor țări în negocieri comerciale internaționale. Prin aceasta țările dezvoltate acordă pe baze permanente țărilor în curs de dezvoltare tratament tarififar și netarififar preferențial și nu așteaptă o compensație echivalentă pentru concesiile acordate; de asemenea, prin noul cadru instituțional elaborat pentru comerțul internațional, țările în curs de dezvoltare pot să-și

acorde în mod reciproc tratament comercial preferențial fără ca aceste concesii să fie acordate și țărilor dezvoltate în lumina clauzei națiunii celei mai favorizate, care stă la baza relațiilor dintre statele care sînt părți contractante ale Acordului General pentru Tarife Vamale și Comerț.

În cadrul negocierilor comerciale multilaterale s-a convenit, de asemenea, ca în favoarea țărilor în curs de dezvoltare cel mai puțin dezvoltate să fie adoptate o serie de măsuri preferențiale cu un grad de favorizare sporit.

Abordîndu-se măsurile comerciale pe care statele le pot lua în scopul controlului balanței de plăți, ca și în favoarea sprijinirii dezvoltării economice, structurale, regionale, se fac mențiuni speciale în favoarea statelor în curs de dezvoltare, care nu sînt ținute să respecte aceste reguli în aceeași măsură cu țările dezvoltate, creîndu-se și în acest caz un tratament preferențial în favoarea statelor în curs de dezvoltare.

Prezentînd, așa cum reiese de mai sus, măsurile adoptate în cadrul runde de negocieri comerciale multilaterale în favoarea țărilor în curs de dezvoltare se creează imaginea unor realizări deosebit de favorabile pentru aceste state. În realitate, rămîne de văzut în ce măsură statele capitaliste dezvoltate vor aplica măsurile promise, în special pentru înlăturarea discriminării dintre statele în curs de dezvoltare și de lărgire a sferei de cuprindere a preferințelor comerciale pe care le acordă statele în curs de dezvoltare. Rămîne, de asemenea, de văzut în ce formă statele în curs de dezvoltare vor fi compensate pentru erodarea marjelor preferențiale de care dispuneau la exportul în condițiile sistemului generalizat de preferințe (față de nivelul clauzei națiunii celei mai favorizate) înainte de reducerea prin rundă a nivelului taxelor vamale, inclusiv la produse de interes pentru exportul țărilor în curs de dezvoltare.

Reglementări în ceea ce privește măsurile cu caracter netarifar

Runda Tokio se individualizează în raport cu precedentele runde de negocieri comerciale care au avut loc în cadrul GATT și prin faptul că aceasta a abordat și a ajuns să găsească unele soluții pentru reducerea incidentelor nefavorabile ale obstacolelor comerciale cu caracter netarifar, cu atât mai mult cu cît mai ales odată cu reducerea nivelului taxelor vamale statele capitaliste au început să recurgă într-o măsură mereu mai mare la utilizarea

obstacolelor netarifare în protejarea piețelor lor interne de concurența externă. După negocieri anevoioase s-au adoptat unele coduri și acorduri, care vizează eliminarea sau reducerea obstacolelor netarifare și a incidenței acestora sau supunerea acestor măsuri unei discipline internaționale mai eficiente. În multe cazuri s-a urmărit convenirea aplicării uniforme, armonizate, în toate statele a unor măsuri comerciale, caracterul restrictiv conștînd tocmai în faptul că se aplicau în mod diferit în unele țări față de altele. Astfel, de exemplu, a fost adoptat un cod privind valoarea în vamă, conform căruia stabilirea valorii asupra căreia se calculează taxele vamale și alte impozite și taxe de import să se facă în mod uniform în toate statele, adică aceasta să fie valoarea tranzacțională reprezentată de prețul facturat, cu alte cuvinte prețul real care se plătește pentru marfa importată.

În cadrul runde de negocieri comerciale multilaterale au fost convenite coduri sau acorduri privind procedurile în ceea ce privește utilizarea licențelor de import, a subvențiilor și taxelor compensatorii, a obstacolelor tehnice în calea schimburilor comerciale etc., aranjamente care constau în texte convenite pe plan internațional de natură să ușureze desfășurarea schimburilor comerciale, facilitînd formalitățile multiple care au loc în cadrul tranzacțiilor comerciale.

Reglementări în ceea ce privește produsele agricole

Constituie, de asemenea, o trăsătură a „Rundei Tokio” faptul că au fost incluse pe listele de negocieri și produsele agricole spre deosebire de ceea ce se petrecea în cazul anterioarelor runde GATT, cînd se negociau cu precădere sau exclusiv condiții mai liberale de schimb cu produse industriale. Toate acordurile convenite în cadrul actualei runde de negocieri comerciale sînt valabile atît în comerțul cu produse industriale, cît și cu produse agricole; această afirmație se referă atît la reducerea taxelor vamale, cît și la acordurile multilaterale adoptate. Separat, s-au adoptat aranjamente multilaterale privind comerțul cu carne de bovine și cu produse lactate, care se referă la stabilizarea piețelor acestor produse și ale animalelor vii de specie bovină, creîndu-se consiliu internațional în

cadru GATT care să aibă consultări periodice privind problemele comerțului internațional cu produsele menționate. Asemenea acorduri internaționale urmaresc să reglementeze aspectele comerțului internațional cu carne de bovine și cu produse lactate (lapte praf, materii lactate grase, inclusiv unt, anumite brînzeturi) astfel încît să țină seama atît de interesele exportatorilor, cît și ale importatorilor, ceea ce constituie un aspect pozitiv.

Reglementări privind produsele tropicale

Cele mai multe dintre statele dezvoltate au pus deja în aplicare măsurile convenite încă în 1976 privind exportul de produse tropicale al țărilor în curs de dezvoltare, primele rezultate fiind încă insuficient de relevante pentru a se putea face o apreciere privind virtuțile reglementărilor adoptate.

Alte acorduri adoptate în cadrul runde

În cadrul runde de negocieri comerciale au fost adoptate și unele măsuri negociate pe bază bilaterală sau plurinațională cu privire la comerțul internațional cu avioane civile și părți din acestea, ca și cu privire la modificarea codului antidumping. În cadrul acordului privind comerțul cu avioane civile, Canada, Piața comună, Statele Unite, Japonia și Suedia au convenit să elimine pină la 1 ianuarie 1980 taxele vamale și impunerile similare de orice natură la importul acestor produse. Aceste taxe vamale sînt consolidate în cadrul GATT, adică nu pot fi retrase decît tot ca urmare a unor negocieri și nu în mod unilateral.

Prin rezultatele obținute în cadrul runde de negocieri comerciale multilaterale, care, desigur, mai trebuie să fie semnate și ratificate de către state înainte de a se aplica treptat în deceniul viitor, se poate afirma că negocierile vor putea, dacă se vor aplica în mod consecvent cele stabilite, aduce un aport important la desfășurarea comerțului internațional, putînd constitui, de asemenea, un pas pe calea restructurării comerțului internațional pe linia cerințelor unei noi ordini economice internaționale.

dr. Aurel GHIBUȚU

Marca de calitate — Marca de fabrică

Alături de marca de fabrică, Legea nr. 7/1977 a instituționalizat marca de calitate, al cărei rol principal este stimularea întreprinderilor să realizeze produse cu parametri calitativi și mai ridicați, situați la nivelul tehnicii mondiale. Prezentăm în continuare trăsăturile esențiale ale acestei mărci, după ce în prealabil vom face o scurtă incursiune în principiile de utilizare a unor mărci similare în alte state.

● **Marca națională de calitate.** În unele țări cu economie capitalistă a fost instituită marca națională de calitate care constituie un important mijloc de promovare a exporturilor prin garanțiile suplimentare pe care le acordă cumpărătorilor — investitori străini, comercianți importatori etc. —, în raport cu marca de fabrică.

Printre primele țări care au adoptat marca națională de calitate se numără Franța. Această marcă, cu o fizionomie proprie creată de mecanismul de atribuire a dreptului de folosință și a garanțiilor pe care le prezintă, a fost introdusă în Franța prin Legea din 1 august 1945 și Decretul din 12 iunie 1946.

Trăsătura esențială a mărcii naționale de calitate, care se desprinde din economia generală a legislației amintite, o constituie faptul că ea apare ca o marcă a statului, fiind supusă unor reglementări de drept administrativ și nu civil; scopul instituirii mărcii naționale este acela de a certifica cumpărătorilor — în special externi — calitatea superioară a produsului autorizat să o poarte. Pentru a-și îndeplini această funcție de garantare a calității înalte, prin normele de drept amintite a fost instituită o procedură specială de acordare a dreptului de imprimare pe produse a mărcii naționale. Astfel, pentru fiecare produs sau categorie de produse susceptibile de a obține beneficiul mărcii naționale de calitate, un comitet tehnic, instituit pe lângă organul central competent, stabilește criteriile și condițiile generale de atribuire a mărcii, care sînt aprobate de o comisie superioară și omologate printr-o decizie interministerială.

Asociația națională franceză pentru apărarea calității este însărcinată, în numele Secretariatului de Stat al Afacerilor Economice, ca să depună și să înregistreze marca în condițiile prevăzute de lege și să-i asigure atribuirea și apărarea atât în Franța, cât și în străinătate. În acest scop, Asociația națională încheie contracte de distribuție cu asociațiile sau organizațiile profesionale competente, prin

care determină condițiile în care poate fi atribuită marca, fixează întinderea garanției pe care o reprezintă, cauțiunea pe care trebuie să o depună întreprinderile interesate și redevența pe care urmează să o plătească, precum și sancțiunile pentru neîndeplinirea condițiilor stabilite de acord cu comitetul tehnic competent.

La rîndul lor, asociațiile sau organizațiile profesionale care sînt legate prin contracte de distribuție încheie contractele de atribuirea mărcii cu întreprinderile interesate. Prin aceste contracte întreprinderile beneficiare se obligă:

— să îndeplinească condițiile prevăzute în contractul de atribuire încheiat de organizația profesională respectivă, precum și în regulamentele în vigoare;

— să depună cauțiunea fixată și destinată a despăgubi pe cumpărători în caz de neîndeplinirea garanțiilor pe care trebuie să le aibă marfa;

— să plătească o redevență proporțională cu valoarea produselor vîndute purtînd marca, redevență destinată să acopere cheltuielile generale de studiu și control și eventual pe cele necesare pentru apărarea mărcii în fața tribunalelor competente;

— să respecte directivele date de organele de atribuire, să se supună măsurilor de control care se vor lua și să accepte sancțiunile prevăzute în contract.

Marca națională de calitate constă într-un motiv grafic depus conform legii generale a mărcilor de fabrică și de comerț.

Producătorii, comercianții, exportatorii care au încheiat contractul de atribuire a mărcii sînt responsabili, în condițiile arătate în contract, ca produsele prevăzute cu această marcă să îndeplinească condițiile minime stabilite pentru fiecare categorie de produse, condiții fixate în așa fel încît produsul să fie, după terminologia comercială, de clasă internațională.

O altă marcă națională care poate fi dată ca exemplu, fiind instituționalizată de dreptul elvețian, este marca pentru exportul de produse de ceașornicărie și care este administrată de „Syndicat pour l'exportation suisse”. Menționăm, de asemenea, că marca națională de calitate este legiferată și în Anglia, Belgia, Elveția, Italia, Republica Populară Polonă, Republica Populară Ungară, Statele Unite ale Americii etc. În toate aceste țări certificatul de calitate se atribuie de către organele de stat competente, după anumite criterii fixate prin actele normative respective care, în linii generale, sînt cele prezentate mai sus.

● **Marca de calitate în România.** Legea nr. 7/1977 a calității produselor și serviciilor instituind — alături de marca de fabrică — și marca de calitate a stabilit prin art. 50, alin. 1—2 funcțiile acestei mărci și anume: „Pentru stimularea fabricării de produse de calitate superioară, cu un grad înalt de competitivitate, se instituie marca de calitate. Marca de calitate este un simbol care se aplică pe produse, prin care se atestă de producător că acestea au caracteristici la nivelul celor mai bune performanțe realizate în țară și pe plan mondial.”

Așadar, funcția principală a acestei mărci constă în stimularea fabricării de produse de calitate care să corespundă celor mai înalte performanțe realizate în țară și pe plan mondial, calitate pe care producătorii sînt îndrituiți să o ateste prin aplicarea semnului care reprezintă marca de calitate românească; ca un efect derivat din funcția mai sus arătată se desprinde cea de a doua funcție de concurență pe plan internațional, prin participare cu oferte pe diverse piețe „cu un grad înalt de competitivitate”, în raport cu ofertanții de produse similare din alte țări.

Din economia textului de lege se desprinde faptul că marca de calitate este o marcă de stat care se atribuie spre folosință întreprinderilor în anumite condiții și după o anumită procedură.

Printre condițiile pe care trebuie să le îndeplinească un produs pentru a putea fi susceptibil de a i se impune prima (aplica) marca de calitate sînt următoarele:

— să figureze în Nomenclatorul produselor la care se aplică marca de calitate, nomenclator ce se aprobă prin planul național unic de dezvoltare economico-socială;

— calitatea produsului să fie la nivelul celor mai înalte exigențe și să răspundă performanțelor realizate în țară și pe plan mondial;

— calitatea înaltă trebuie să fie atestată de organele competente, potrivit legii, și să fie menținută pe tot parcursul folosirii mărcii de calitate.

Sub aspect procedural, Legea nr. 7/1977, prin art. 50, alin. 3, precizează că „Dreptul de aplicare a mărcii de calitate se stabilește prin certificatul de marcă eliberat de Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor”. Textul citat ne permite concluzia că organul administrației centrale de stat investit cu gestiunea generală a mărcii de calitate este Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor care atribuie, în cazul în care sînt îndeplinite condițiile de fond, dreptul de folosință a acestor mărci, drept înscris în instrumentul juridic nou creat — certificatul de marcă.

În continuare, aceeași lege, prin art. 51, stabilește că „Inspectoratul Gene-

ral de Stat pentru Controlul Calității Produselor, ministerele și celelalte organe centrale vor controla respectarea de către unități a cerințelor legale privind aplicarea mărcii de calitate. În cazul în care produsele nu se încadrează în prevederile certificatului de marcă sau performanțele lor tehnico-economice sînt inferioare celor realizate pe plan mondial, inspectoratul va retrage unității producătoare dreptul de aplicare a mărcii de calitate. "Acest text cuprinde două cauze diferite care pot conduce la retragerea dreptului acordat unei întreprinderi de a aplica marca de calitate :

— prima cauză o constituie neconformitatea calitativă a produselor realizate de întreprinderea respectivă cu prevederile certificatului de marcă ; de aici rezultă că acest certificat conține, pe lângă acordarea dreptului de folosință, și condițiile de calitate pe care trebuie să le prezinte produsul pentru care a fost eliberat ;

— cea de a doua cauză care poate duce la retragerea dreptului de folosință a mărcii de calitate o constituie rămînerea în urmă sub aspectul perfecționării produsului, de așa natură încît nu se mai încadrează în performanțele tehnico-economice realizate pe plan mondial.

O ultimă problemă cu privire la prevederile Legii nr. 7/1977 pe care dorim să o subliniem este aceea înscrisă în art. 50, alin. ultim și anume că „unitatea care aplică pe produse simbolul mărcii de calitate răspunde de îndeplinirea de către aceste produse a caracteristicilor din certificatul de marcă”.

Considerăm că răspunderea întreprinderilor autorizate să folosească marca de calitate dar ale căror produse nu îndeplinesc caracteristicile calitative prevăzute de certificatul de marcă poate fi :

a) **contravențională**, în măsura în care încălcarea obligației privind nivelul calitativ impus de certificatul de marcă este considerată contravenție ;

b) **civilă — contractuală**, dacă în contractul de furnizare sau în cel de livrare pentru export au fost înscrise condițiile de calitate prevăzute în certificatul de marcă, iar acestea nu au fost respectate de furnizor ; această răspundere funcționează și pe plan extern, dacă întreprinderea de comerț exterior exportatoare a înscris în contractul comercial de vânzare internațională, de comun acord cu partenerul străin, condițiile de calitate statuate prin certificatul de marcă, condiții pe care furnizorul intern nu le-a respectat, livrînd mărfuri neconforme cu aceste condiții.

c) **politico-administrativă**, în toate cazurile în care, prin încălcarea condițiilor de calitate prevăzute de certi-

ficatul de marcă, întreprinderea autorizată să folosească marca de calitate a încălcat normele de drept administrativ care reglementează această nouă instituție juridică — marca de calitate —, menită să promoveze desfacerea prin calitatea ridicată a produselor, element esențial al competitivității pe planul comerțului internațional ; această răspundere poate a-trage după sine și o răspundere disciplinară a persoanelor vinovate, care se dozează în funcție de gravitatea urmărilor provocate de încălcarea normelor de drept administrativ.

● Din cele prezentate mai sus rezultă că între marca de fabrică și marca de calitate sînt unele asemănări, dar și anumite particularități aparținînd fiecăreia în parte.

O primă trăsătură distinctivă o constituie un drept de proprietate industrială obținut prin înscrierea și depozitul legal constituit, drept care este ocrotit pe o durată de 10 ani, dacă înregistrarea nu este reînnoită ;

— marca de calitate, fiind o marcă de stat, se atribuie spre folosință prin certificatul de marcă emis de organul administrației de stat investit cu această competență — I.G.S.C.C.P. —, care poate să-l retragă în cazurile în care produsele pentru care a fost acordat nu răspund la condițiile de calitate stabilite prin certificat sau sînt sub nivelul produselor similare realizate pe plan mondial.

fișier

Republica Federală Germania, este după S.U.A., cel mai mare importator din lume. Prin excelență „o piață cumpărătoare” R.F.G. promovează o politică comercială relativ liberală. Pătrunderea pe această piață, însă, este dificilă, atît cu bunuri de consum cit și cu produse tehnice. Revalorizările succesive ale mărcii vest-germane, pe de o parte, iar pe de altă parte eforturile celor mulți parteneri ai Germaniei Federale (cu deficite mari în relațiile comerciale cu această țară) de pătrundere pe piață, determină o concurență ascuțită, care are efecte negative asupra nivelurilor de preț obținabile pe această piață.

Acțiunea de pătrundere pe piața vest-germană, face în aceste condiții necesară desfășurarea unei susținute activități de marketing — la care, pentru o eficacitate sporită este recomandabilă atragerea unei firme partener locale — care să-i edifice pe exportatori asupra specificului pieței, a mentalității consumatorului, a posibilităților de desfacere prezente și viitoare, care să contribuie la decizia de dezvoltare a unor relații de afaceri de lungă durată reciproc avantajoase.

În al doilea rînd trebuie remarcate funcțiile lor comune — stimularea ridicării calității și garanțiile acordate cumpărătorilor, elemente esențiale ale competitivității —, funcții care se realizează însă pe căi diferite :

— marca de fabrică garantează calitatea produselor plecînd de la nivelul minim prevăzut în documentația de fabricație — standarde de stat, norme tehnice de întreprindere sau de ramură etc. — sau de la parametrii stabiliți convențional prin contracte ;

— marca de calitate garantează parametri calitativi minimi prevăzuți în certificatul de marcă și care sînt aliniați obligatoriu la tehnica mondială cunoscută la data eliberării lui.

O ultimă deosebire pe care dorim să o semnalăm : marca de calitate fiind o marcă de stat este unică pentru toate produsele, pe cită vreme marca de fabrică se atribuie fiecărui producător în parte (sau unei colectivități de producători), motiv pentru care trebuie să se distingă una de alta.

Cu privire la modul de folosire facem mențiunea că atîi marca de calitate cit și aceea de fabrică se imprimă pe produsul autorizat prin certificatul de marcă. Cu alte cuvinte, între aceste două mărci nu este nici o incompatibilitate.

dr. Al. DETEȘAN

Piața R. F. Germania

Specificul pieței vest-germane constă în faptul că, consumatorul, determinat de o mare diversitate a ofertei, acordă o mai mare importanță calității, design-ului, ambalajului produselor în comparație cu prețul acestora. Interesant, pentru exportatorii care intenționează să pătrundă pe piața vest-germană, este și cunoașterea mentalității consumatorului din această țară, care consideră că „mărfurile de cea mai bună calitate sînt cele ale industriei agriculturii, meșteșugurilor autohtone, față de orice alt produs, că mărfurile de import sînt inferioare calitativ produselor vest-germane”.

Această mentalitate, cultivată și întretinută printr-o activitate de publicitate și reclamă comercială de o mare anvergură desfășurată în R.F. Germania prin toate mijloacele și canalele posibile, pentru produsele autohtone, conduce implicit la plata de prețuri mai ridicate pentru produsele vest-germane față de cele din import.

Pentru produsele industriale sînt în plus necesare garantarea unui service corespunzător, precum și respectarea normelor industriale valabile în R. F. Germania.

1. Regimul liberalizărilor

Importul de produse industriale în R.F. Germania este liberalizat cu excepția cărbunelui, a gazului și a uleiului mineral. Față de țările socialiste cca. 80% din pozițiile cuprinse în nomenclatorul statistic de mărfuri, sint „de jure” liberalizate, iar alte cca. 13% din aceste poziții sint liberalizate „de facto”. Aceasta înseamnă că autorizațiile de import se eliberează, fără organizarea de licitații curente de import (licitație cu cerere curentă de import Amla). Diferite produse textile din anumite țări, în special din țările Asiei orientale, sint exceptate de la liberalizare sau pe bază de acorduri bilaterale cu C.E.E. în cadrul acordului textil GATT (Acord de auto-limitare), sint contingentate.

Importul mărfurilor care sint cuprinse în sistemul Pieței comune agrare, este reglementat de prevederile speciale ale dreptului agrar european.

În plus pentru produsele agrare, care nu sint supuse reglementărilor Pieței comune, sint valabile prevederile de import ale produselor industriale. În plus, în cadrul exportului spre R. F. Germania, exportatorii trebuie să aibă în vedere numeroasele reglementări privind protecția sănătății omului, a faunei și florei, precum și reglementării privind marcajul și ambalajul.

1.2. Importuri liberalizate

Conform reglementărilor în vigoare, cca. 80% din mărfurile liberalizate pot fi importate din orice țară, restul mărfurilor numai dacă țara de origină sau exportatoare nu este o țară socialistă. Mărfurile, provenind din RHO-DEZIA, necesită, de regulă, licență de import.

La importul de produse agricole, fier, oțel, metale prețioase, neferoase, combustibili solizi, cărbuna, tutun neprelucrat, anumite uleiuri minerale și gaze, în și cinepă neprelucrată, precum și anumite sortimente de ciurapi (dresuri) necesită, de regulă, depunerea, la organele de resort, a unei **declarații de control al importului**. Această declarație este solicitată, de asemenea de fiecare dată, cînd mărfurile provin dintr-o țară socialistă sau alte țări, dacă mărfurile respective nu sint liberalizate pe scară mondială.

Ca declarație de control a importului este considerată copia declarației de import care trebuie întocmită conform reglementărilor privind statistica de comerț exterior vest-germană.

Pentru importul mărfurilor liberalizate, care sint supuse unei supravegheri ale organelor comunitare sau naționale, este necesară o **declarație de import**, care trebuie prezentată spre stampilare organelor vamale competente, care o aprobă.

Certificat de origine se solicită, dacă acest lucru este prevăzut în lista de

import a mărfii respective și valoarea mărfii depășește 2 000 D.M.

Pentru importuri mici sint prevăzute facilități.

Pentru importul destinat înmagazinării în depozitele și porturile libere precum și în cazuri speciale, nu este necesară îndeplinirea formalităților vamale de import.

2. Importuri care necesită aprobare specială

Aprobarea expresă de import este necesară numai în puține cazuri. De regulă însă, importatorii, persoane fizice, care nu sint cetățeni vest-germani (cu excepția cetățenilor din țările comunitare) necesită licență de import și pentru mărfurile liberalizate. Aceștia pot însă să atragă în calitate de importatori un autohton care va întocmi declarația de import; în plus la prezentarea contractului de import, autohtonul trebuie să apară de regulă ca importator.

Licența de import se solicită de către importator pe un formular special. Pentru produse agroalimentare, cererea de licență se adresează la Oficiul federal pentru alimentație și silvicultură (Bundesamt für Ernährung u. forstwirtschaft, Adickesallee, 40 6 Frankfurt/Main), iar pentru produsele industriale la Oficiul federal pentru produse industriale (Bundesamt für Gewerbliche Wirtschaft, Frankfurter Str. 20, 6236 Eschborn).

Contingentele, în cadrul cărora pot fi emise licențe de import, se acordă pe bază de licitație. Licitările de import sint publicate în monitorul oficial (Bundesanzeiger), cuprinzînd date asupra cantităților care se importă, termene, cine are dreptul să participe la licitație, alte condiții.

Licențele de import sint de regulă netrasferabile. Cantitățile suplimentare la import sint admise numai în cazul în care licența de import prevede o anumită toleranță. Cererea de licență trebuie prezentată în termenul oficial stabilit, altfel este nulă.

3. Reglementări speciale pentru mărfuri supuse organizării de piață a C.E.E.

Conform tratatului de la Roma, țările semnatare au hotărît crearea unei piețe comune, care se înfăptuiește practic prin elaborarea de regulamente de piață, pentru fiecare sector de mărfuri în parte. Elementul central al politicii de piață este **prețul**. Diferențele de preț dintre nivelul prețurilor din cadrul Pieței comune și nivelul prețurilor pieței mondiale sint compensate la import prin perceperea de taxe compensatorii și la export prin acordarea de prime.

Pentru produsele agricole, care sint supuse sistemului prețurilor comunitare, există o procedură unitară în Piața comună, pentru eliberarea de

licențe de import, pentru produsele care provin din țări nemembre ale C.E.E. care însă nu servesc unei restricții cantitative.

Importul de mărfuri supuse reglementului de piață este dirijat prin intermediul prelevărilor. Licențele de import eliberate de C.E.E. au menirea, de a permite, un control al pieței agricole. Eliberarea licenței este dependentă de depunerea unei cauțiuni, care după realizarea importului va fi restituită; în cazul nerealizării importului se stinge.

Licența C.E.E. de import se solicită, pentru grăsimi, cereale, orez, zahăr, lapte, produse lactate, carne de vită, precum și vin, pentru produse care provin direct din țări sau dintr-o altă țară C.E.E., care nu au fost date liberei circulații în cadrul Comunității, sau provin din zone libere.

Mărfurile care necesită licențe de import sint consemnate în listele de import.

Licențele se eliberează de Oficiul federal pentru reglementarea pieței agricole.

4. Alte interdicții și limitări la import

În afara reglementărilor amintite există interdicții și restricții speciale la import, care sint urmărite de organele vamale.

În domeniul produselor coloniale, trebuie avut în vedere faptul că, pentru importul de spirtoase, singurul organ competent este administrația monopolului federal pentru spirtoase. Această aprobare nu este necesară, de regulă, la importul de rom, lichioruri și cognac. În anumite condiții pot fi importate fără aprobare specială a monopolului federal următoarele: GIN, WHISKY, ARMAGNAC.

Legumele și fructele trebuie să corespundă reglementărilor comunitare privind mormele de calitate, clase comerciale pentru legumele și fructele proaspete.

Importul următoarelor mărfuri este admis numai în condiții speciale: produse alimentare, și medicamente care conțin alcool metilic; coajă de cacao pulverizată și produse care conțin în amestec mărfuri inflamabile din fosfor, benzină, care conțin peste 0,15 gr. plumb/litru; DDT și izomeri ai lui și preparate cu DDT.

Importul de vin, must de struguri, suc de struguri, vinuri desert, țuică, distilate din vin, alcool din vin, au nevoie de aprobarea specială a organelor vamale, care este dependentă de îndeplinirea anumitor condiții, conform reglementărilor C.E.E. și a legii vinului din R.F. Germania.

Importul de carne de vită, porc, oi, capre, precum și importul de carne de pasăre, este supus controlului oficial. **Sacrificarea animalelor** și pregătirea cărnii, trebuie să se facă numai în abatoare omologate de organele sanitar-veterinare vest-germane.

Protecția șeptelului față de boli molipsitoare, este asigurată de legea sanitar-veterinară, precum și de o serie de reglementări care apără împotriva introducerii bolilor, prin importul din zone infestate.

Aprobarea organelor veterinare este necesară pentru importul de animale copitate vii, carne, lână, păr, piei și blănuri, copite și coarne, produse sau materii prime de animale copitate.

Anumite conserve de carne nu sînt supuse aprobărilor.

Pentru importul și tranzitul de alte animale, reglementate de legea sanitar-veterinară, există de asemenea o serie de interdicții, organele veterinare putînd lua măsuri de oprire temporară sau definitivă a importului dintr-o anumită țară sau regiune.

Există de asemenea restricții la import, în scopul protejării producției vegetale. Legea protecției plantelor interzice importul de organisme dăunătoare, de plante care au fost atacate de dăunători și de alte mărfuri care sînt purtătoare de organisme dăunătoare.

Substanțe pentru protecția plantelor pot fi importate numai dacă sînt omologate de Institutul biologic federal pentru agricultură și silvicultură (Biologische Bundesanstalt für Land- und Forstwirtschaft).

5. Reglementări de marcaj și ambalare

Produsele importate pot fi puse „în liberă circulație pe piața internă”, numai dacă nu se înscriu în categoriile interzise enumerate anterior. Controlul vamal al mărfurilor importate și atestul „liber pentru circulație”, nu înseamnă punerea lor directă în circuitul comercial, ci înseamnă că, produsele au ieșit de sub incidența reglementărilor vamale, fără să se fi hotărît însă nimic asupra capacității de circulație”, a acestora pe piața internă. De exemplu, produsele controlate de organele vamale și date libere în circulație pe piața internă ca „alimente”, vînzarea sau prelucrarea, precum și materialele, care pot fi utilizate pentru ambalarea lor, sînt reglementate în exclusivitate de legea alimentară. Controlul vamal și atestul acestor produse „liber pentru circulație”, nu absolvă de respectarea prevederilor legii alimentare. Conform acestor reglementări, organele sanitar-veterinare pot proceda la controlul calității sau a conținutului de pesticide din alimente și să ia hotărîrea în cazul în care acesta depășește limita admisă, să le scoată din circuitul comercial.

De regulă, mărfurile de import trebuie să respecte reglementările în vigoare pentru produsele similare de origine germană. Din numărul mare de reglementări, ar fi de amintit cîteva cu implicații importante și asupra exportului de produse românești în R.F. Germania. Reglementările privind marcajul, au drept scop protecția împotriva unor înșelătoare sau false in-

scrise pe mărfuri. Legea mărcii de fabrică obligă organele vamale să confişte sau să retragă din circulație mărfurile din import care poartă denumirea unei firme sau localități din R.F.G. sau a unor mărci protejate în R.F.G., în măsura în care cel lezat solicită aceasta, organelor competente.

Există reglementări de etichetare și ambalare pentru alimente, produse coloniale și medicamente.

În cazul produselor agroalimentare, este valabilă legea privind circulația alimentelor, produselor din tutun, cosmetice, precum și ordonanța cu privire la marcajul exterior al alimentelor. Sînt supuse obligatoriu la marcaj exterior, în măsura în care sînt desfăcute către consumatorul final ambalate: carnea, peștele, laptele, smîntina, legumele și fructele. Conform ordonanței privind ambalajul produselor alimentare, pe acesta trebuie trecute următoarele date: numele firmei; sediul; denumirea comercială uzuală, cantitatea conținutului, în unități de măsură uzuale în R.F.G. Toate alimentele importate, desfăcute pe teritoriul R.F.G., trebuie marcate în limba germană. Pentru unele produse ale sectorului agroalimentar, în scopul protecției consumatorului trebuie trecute pe lângă date referitoare la puritate, amestecuri, etc. și țara de origine. Aceasta este valabilă pentru vin, coniac, vin spumos, vermut, brînză, material semencer.

Medicamentele, sînt supuse în mod obligatoriu marcării. Ambalajele trebuie să cuprindă date asupra conți-

nutului, cantității, modului de administrare, precum și precizarea dacă se eliberează numai pe bază de rețete; data expirării valabilității.

6. Alte reglementări

În afara interdicțiilor și limitărilor amintite, în R.F.G. există hotărîri conform cărora produsele importate pot fi puse în circuitul comercial, numai dacă îndeplinesc anumite condiții tehnice. Așa de exemplu, produsele tehnice — unelte, aparate, mașini, instalații, mijloace de transport — pot fi introduse în circuitul comercial, numai dacă corespund din punct de vedere al măsurilor de protecția muncii.

Organizații ale economiei private, elaborează în R.F.G. norme tehnice care nu au caracter de lege. Respectarea sau nerespectarea lor este lăsată la libera apreciere a utilizatorilor acestor produse. Normele tehnice pot fi avute însă în vedere la elaborarea de legi sau acte administrative. Organizația centrală pentru normare este comisia germană de norme DNA (Deutsche Normen Ausschuss). DNA este o asociație neeconomică, constituită din cercurile industriale interesate. El elaborează, prin secțiunile sale de specialitate, normele industriale germane DIN (Deutsche Industrie Normen). Asociația este singura competență pentru publicarea normelor DIN.

Dr. Mircea CORAȘ

În actualitate

Convenția UNCITRAL privitoare la vînzarea comercială internațională (II)

Grupul de experți instituit de UNCITRAL pentru a elabora proiectul de convenție referitor la vînzarea internațională de bunuri mobile corporale și-a început activitatea în anul 1970.

În cursul primei sale sesiuni (ianuarie 1970) au fost examinate, cu titlu preliminar, o serie de probleme de principiu. Înainte de toate, trebuiau identificate izvoarele juridice care puteau fi folosite pentru elaborarea unei reglementări uniforme a vînzării internaționale de mărfuri. În afară de convențiile de la Haga, adoptate în 1964 și 1965, Grupul de lucru a analizat și eventualele corelări cu proiectele de lege uniformă, pregătite de către Institutul de la Roma pentru unificarea dreptului privat (UNIDROIT) referitoare la:

— ocrotirea dobînditorului de bună credință a unor obiecte mobile corporale;

— condițiile de validitate ale contractelor de vînzare internațională;

— reprezentarea în raporturile internaționale de drept privat.

În cadrul Grupului de experți s-a manifestat tendința de raționalizare și simplificare a activității. Procedîndu-se selectiv, s-a ajuns la concluzia că este posibilă înlăturarea din discuție a unor probleme de drept juridice, menționate mai sus, ale vînzării internaționale de mărfuri.

S-a considerat astfel că proiectul de lege uniformă privitor la ocrotirea dobînditorului de bună credință a unor obiecte mobile corporale depășește sfera normală de reglementări ale vînzării internaționale de mărfuri. Dealtfel art. 8 din LUVI a exclus din cuprinsul său, în mod explicit, orice dispoziții care au de obiect obligațiile față de terțele persoane ale vînzătorului și cumpărătorului.

În privința proiectului de lege uniformă referitor la validitatea contractului de vânzare internațională, s-a reținut de asemenea că atari probleme au fost eliminate — și ele — din contextul LUVI de către prevederile aceluiasi art. 8.

În fine, s-a apreciat că nu ar fi posibilă nici contopirea în același act normativ cu vânzarea a reglementărilor referitoare la reprezentare în raporturile internaționale de drept privat, acestea avînd o sferă de aplicare mai largă decît LUVI.

În situația arătată au rămas, așadar, în discuție cele două convenții de la Haga, prima referitoare la legea uniformă a vânzării internaționale de obiecte mobile corporale (LUVI), iar cealaltă referitoare la formarea acestor contracte (LUF). Ele au un obiect de reglementare diferit. Pe cînd LUVI determină, în principal, drepturile și obligațiile vânzătorului și cumpărătorului, LUF privește emiterea ofertei, transmiterea și acceptarea ei, ca modalități uzuale ale încheierii contractelor.

Concentrîndu-și în continuare atenția în mod exclusiv asupra convențiilor amintite de la Haga, Grupul de lucru le-a examinat comparativ, relevînd atît similitudinile, cît și deosebirile dintre ele. S-a constatat astfel că dispozițiile generale ale celor două convenții prezintă analogii care merg uneori pînă la identitate, îndeosebi în ce privește determinarea cîmpului de aplicare a legii uniforme, condițiile de formă ale contractului de vânzare, rolul uzanțelor comerciale. Paralela dintre prevederile LUVI și LUF avea ca scop să înlesnească luarea unei decizii referitor la conținutul noii reglementări care urma să fie elaborată.

În această privință, UNCITRAL a decis, la cea de-a treia sesiune (1970), ca Grupul de experți să dea prioritate într-o primă fază, examinării sistematice a prevederilor cuprinse în LUVI și să amîne temporar lucrările sale referitoare la LUF (doc. A/8017 § 72). Într-o a doua fază, după încheierea revizuirii textelor din LUVI, va trebui să se treacă la analiza reglementărilor cuprinse în LUF.

Aceste indicații date de UNCITRAL au constituit, în linii mari, programul de lucru și directivele care au stat la baza elaborării proiectului de lege uniformă a vânzării internaționale de mărfuri, difuzat sub egida O.N.U. în vederea Conferinței diplomatice din anul 1980.

dr. O. CĂPĂȚINA

Tirgul de primăvară — Budapesta 1979

Tirgul Internațional de Primăvară — Budapesta, specializat pe bunuri de investiții, inițiat în 1973 a devenit o manifestare tradițională anuală găzduită de Centrul de Turguri Internaționale — Budapesta.

Anul acesta între 23—31 mai Tirgul Tehnic de Primăvară a reunit 1824 de expozanți din 27 de țări, dintre care circa 700 expozanți ai țării gazdă. Țările participante au fost: Anglia, Austria, Belgia, Brazilia, Bulgaria, Canada, Cehoslovacia, Danemarca, Elveția, Finlanda, Franța, R.D. Germană, R.F. Germania, Iugoslavia, Italia, Japonia, Lichtenstein, Luxemburg, Norvegia, Olanda, Polonia, România, Spania, S.U.A., Suedia, U.R.S.S. și Berlinul de vest.

Toate țările socialiste au participat la țirg cu expoziții colective.

Expunerea în cadrul tirgului s-a făcut pe grupe mari de produse, cărora li s-au repartizat pavilioane distincte, după cum urmează :

- I. Instrumente de precizie ;
- II. Echipamente pentru telecomunicații, calculatoare și mașini de birou ;
- III. Echipamente pentru centrale electrice și mașini electrice ;
- IV. Metalurgie, prelucrarea metalelor ;
- V. Industria construcțiilor, instalații de aer condiționat și economia apei ;
- VI. Autovehicule, material rulant ;
- VII. Producția de materii prime și mașini pentru industria ușoară ;
- VIII. Industria chimică, minieră.

În pavilioane distincte au expus Consiliul Național pentru Dezvoltare Tehnică și Centrul de Documentare și Informare Tehnică din Ungaria, prezentînd realizări tehnice recente obținute în unitățile Academiei Ungare de Științe.

Suprafața de expunere la actuala ediție a tirgului a fost extinsă față de

edițiile precedente — 75.514 mp, din care mai mult de jumătate pe suprafețe acoperite. Pe grupe de mărfuri, țara gazdă a fost reprezentată la grupa I de Uzinele de instrumente Granz, pentru instrumente electrice, Uzinele Gamma pentru instrumente de cercetări nucleare și geofizice și mulți alți producători de aparatură de precizie și optică. În cadrul grupei a II-a au fost expuse produse ale cunoscutelor firme Orion, Terba și Uzinelor electrice și electrotehnice budapestane în standul Budavox. Întreprinderea de comerț exterior Electronum din România a prezentat o gamă largă de echipamente de calcul cu performanțe tehnice ridicate, executate pe baza unui design de bună calitate.

În cadrul celei de a III-a grupe, principalul expozant al țării gazdă a fost Transelectro — în standurile căruia și-au prezentat produsele Uzinele Granz — care au celebrat recent 100 de ani de activitate, Uzinele de transformatoare Csepel, Societatea națională de linii de înaltă tensiune, produse purtînd marca binecunoscută Tungsram.

România a expus în standurile întreprinderii Electroexportimport diferite tipuri de mașini electrice, bine cunoscute și apreciate peste hotare.

În domeniul autovehiculelor și materialului rulant s-au prezentat firmele Ikarus, Raba, Ganz Mavag, Csepel, cu realizările cele mai recente. Autoexportimport din România a expus pe platformele exterioare o serie de autovehicule speciale destinate construcțiilor, agriculturii etc.

În domeniul chimiei au fost evidențiate realizările industriei petrochimice ale țării gazdă prin expoziția colectivă a Societății naționale de petrol și gaze, prin produse din cauciuc Taurus.

Firma Industrialexport din România a prezentat o serie de echipamente de înalte performanțe, corespunzătoare locului fruntaș pe care țara noastră îl deține în producția și exportul de utilaj chimic și petrolier, în producția chimică.

Redactor coordonator : dr. Ioan GEORGESCU

contract economic

Contractele de furnizare a energiei electrice și termice

Obligația de a încheia contractele de furnizare a energiei electrice sau termice are izvorul în actul de planificare emis de organul competent, întrucât ambele forme de energie fac parte din categoria produselor dirijate.

Ca o consecință, părțile sînt obligate să se conformeze în totul actului de planificare în ceea ce privește volumul prestației și eşalonarea ei în cadrul anului de plan, obligație care subsistă în egală măsură și pentru organele tutelare, în ipoteza că sînt investite, potrivit art. 10 din legea nr. 71/1969, să soluționeze obiecțiunile la contract neconciliate de părți.

Tot astfel și organele arbitrale vor lua în considerare aceleași cantități dacă vor fi sesizate să analizeze răspunderea patrimonială a părților și dacă vor constata că aceșea sau organele tutelare n-au respectat actul de planificare. Contractul va fi considerat perfect în condițiile prevăzute de acest act, iar comportarea părților în faza încheierii sau în cursul executării va fi apreciată în funcție de aceleași elemente.

În caz de nerespectare a obligațiilor asumate prin aceste contracte, răspunderea părților poate fi antrenată atît în condițiile prevăzute de actele normative specifice, cit și potrivit art. 21 din legea nr. 71/1969, în principal prin plata de penalizări și în completare cu daune, în măsura în care reglementarea specială nu derogă de la dreptul comun al contractelor economice.

Vom examina în continuare cîteva din particularitățile contractelor de furnizare a energiei electrice și termice.

În legătură cu prima categorie, regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin H.C.M. nr. 2763/1968 prevede că părțile vor încheia pentru fiecare punct de consum al beneficiarului contracte separate, care vor preciza și apartenența instalațiilor electrice pe care le folosește consumatorul.

Părțile sînt obligate să prevadă într-o anexă la contract și puterile maxime care au fost stabilite de inspecția energetică regională (în prezent Direcția tehnică din Ministerul energiei electrice) pe care consumatorul le poate absorbi diferențiat după orele de vîrf ale sistemului energetic (de dimineața și seara).

Caracteristic raporturilor de furnizare a energiei electrice este faptul că

furnizarea este obligată să asigure beneficiarului o serie de condiții tehnice specifice, spre ex. continuitatea furnizării în limitele puterilor stabilite, cu tensiunea și frecvența admisibilă. Nerespectarea acestor parametri poate determina consecințe dăunătoare nu numai pentru părțile contractante, ci și pentru alți consumatori sau sub-consumatori, astfel că este sancționată.

Unitatea furnizoare de energie electrică răspunde față de beneficiar pentru furnizarea insuficientă a energiei sub aspectul cantitativ sau al puterii contractată.

Răspunderea este diferită după categoria beneficiarului.

În raporturile cu marii consumatori industriali, răspunderea patrimonială este limitată la penalizările și reducerile tarifare prevăzute de regulament, fără a se recunoaște dreptul beneficiarului de a pretinde și daune în completare.

Înteruperea furnizării sau limitarea ei nejustificată (în alte condiții decît cele admise de regulament: a) cu caracter de sancțiune pentru consumator, b) determinată de condițiile tehnice de funcționare a instalațiilor, c) impuse de necesitatea înlăturării unor avarii sau de executarea unor lucrări) este sancționată prin plata unor penalități egale cu de 8 ori valoarea energiei nefurnizată. În cazul limitărilor anunțate cu mai puțin de 24 ore, penalitatea este egală cu de 10 ori valoarea energiei nefurnizată.

Potrivit art. 5 din HCM nr. 2763/1968 penalitățile pentru furnizare insuficientă, se decontează numai din sumele încasate de la consumatori cu centrale electrice proprii pentru energia pe care aceste centrale nu au livrat-o întreprinderilor furnizoare de energie.

Plata penalizărilor este deci condiționată de existența resurselor financiare arătate mai sus.

Furnizarea de energie cu o tensiune sau cu o frecvență redusă pe un interval mai mare de 30 minute consecutiv, dă dreptul marilor consumatori la o reducere tarifară de 12,50%.

Dacă reducerea de tensiune și de frecvență se produc concomitent, se aplică procentul de 25%.

Față de consumatorii industriali și micii consumatori, răspunderea patrimonială a furnizorului de energie este limitată numai la daune pentru acoperirea prejudiciului efectiv suferit.

În ceea ce privește răspunderea patrimonială a beneficiarului, Decretul

nr. 394/1976 sancționează prin plata de penalizări depășirea limitelor maxime ale puterilor pe care inspecția energetică (azi Direcția tehnică din MEE) a stabilit că pot fi absorbite în orele de vîrf ale sistemului energetic național. Penalitățile sînt diferențiate în funcție de mărimea puterii contractată, frecvența depășirilor și amplitudinea lor.

Același act normativ prevede că în cazul depășirii cantității de energie electrică repartizată și contractată trimestrial, se plătește o penalitate de 200%, calculată asupra prețului, la cantitățile consumate în plus trimestrial.

La consumatorii care beneficiază de prețuri tip linom, penalitatea se calculează numai la tariful pentru energie, iar la cei care beneficiază de prețuri tip monom (cu excepția livrărilor efectuate populației pentru încălzit, utilizări, menajere și sanitare) calculul majorării se face la întreaga valoare facturată, rezultată din aplicarea prețului tip monom.

Întrucît, astfel cum s-a arătat, furnizoarea încheie contracte separate pentru fiecare punct de consum al beneficiarului, apare necesar ca aprecierea consumului și stabilirea depășirilor să nu se facă pe întreaga unitate, ci separat pe fiecare punct de consum. Aceasta, întrucît prin realizarea de economii la unele puncte de consum se pot compensa depășirile de la altele, ceea ce ar duce la înlăturarea răspunderii.

Ca o consecință a faptului că energia electrică este dirijată, penalitatea se datorează chiar dacă s-au formulat obiecțiuni la contract cu privire la cantitate și acestea au fost deduse spre soluționare organelor competente fără a fi rezolvate.

În atare situații, penalitatea se calculează în raport de cantitatea înscrisă în actul de planificare.

În cursul litigiului privind plata acestor penalități, unitatea consumatoare poate contesta cantitățile luate în calcul pentru determinarea depășirilor și aceasta în cadrul unei cereri reconvenționale prin care cere restituirea sumelor facturate și plătite în plus drept preț pe trimestrul în discuție, fie chiar ca simplă apărare în ipoteza că a expirat termenul de prescripție pentru restituirea prețului. În acest sens s-a pronunțat Arbitrajul de stat al municipiului București în dosarele nr. 3905, 3906 și 3907/1977.

Faptul că unitatea consumatoare și-a depășit sarcinile de producție s-a opinat că nu justifică și un consum de energie electrică peste cantitatea contractată, atît timp cît nu s-a obținut din partea organelor competente și suplimentarea corespunzătoare a repartiției (I. Iczkowitz — Revista economică, Supliment, nr. 16/1978).

În interpretarea prevederilor normative citate, practica arbitrală ținând seama de indicațiile conducerii superioare cu privire la utilizarea rațională, gospodărirea judicioasă a resurselor de energie, realizarea de economii și reducerea continuă a consumurilor specifice, precum și de principiile generale ale răspunderii patrimoniale în dreptul economic, a stabilit:

— întrucât Decretul nr. 394/1976 sancționează depășirea cantității de energie electrică repartizată și contractată trimestrial, prin decizia PAS nr. 1706/1978 s-a decis că penalitatea nu poate fi acordată în lipsa contractului de furnizare încheiat în forma scrisă și nici în ipoteza când acesta s-a încheiat la sfârșitul trimestrului respectiv;

— în situația reducerii repartiției de energie electrică, intervenită în cursul executării contractului, PAS a stabilit prin decizia nr. 1691/1978 că beneficiara nu poate răspunde pentru depășiri decât de la data când unitatea furnizoare i-a comunicat această restructurare și nu de la începutul trimestrului;

— decizia PAS nr. 1994/1978 precizează că, trimestrul calendaristic constituie singura perioadă în raport cu care se pot aplica penalizările în discuție. Ele nu se datorează dacă întreprinderea furnizoare le-a calculat în funcție de consumul realizat pe alt interval de timp (spre ex. 1 decembrie — 28 februarie anul următor) sau dacă a efectuat citirea în cursul unei luni și a recalculat consumul trimestrial în funcție de media consumului zilnic. S-a considerat că prin atari metode nu se poate stabili cu certitudine cantitatea reală de energie consumată în plus trimestrial, față de repartiție și contract;

— prin decizia PAS nr. 1708/1978 s-a statuat ca intrarea în funcțiune a unor noi receptori, prin dotarea unității beneficiare cu noi aparataje electrice a căror funcționare determină depășirea consumului contractat, nu duce la exonerarea de răspundere, deoarece consumatorul putea să solicite și să obțină suplimentarea repartiției pentru acoperirea consumului sporit.

Atât timp cât odată cu intrarea în funcțiune a noilor receptori nu s-a suplimentat cantitatea de energie repartizată, rezultă că s-a înțeles că necesarul său de consum poate fi acoperit din economiile realizate la celelalte obiective în funcțiune;

— prin decizia PAS nr. 1748/1978 nu s-au recunoscut efecte juridice modificărilor operate de organele tutelare după expirarea perioadei de plan, prin reducerea cotei alocată unităților care au realizat economii cu majorarea ei concomitent la cele care au înregistrat depășiri față de cantitatea de energie repartizată și contractată.

S-a considerat că o atare modificare ar anula răspunderea ce revine fiecărei unități în parte cu privire la încadrarea consumului în cantitatea de

energie repartizată și că deci nu este de natură să mobilizeze unitățile în subordine la economisirea energiei electrice.

Separat de sancțiunea expusă mai sus, Decretul nr. 281/1977 dă, în cazul depășirii prin consum a cantității de energie electrică contractată, dreptul unităților furnizoare să ia măsuri pentru limitarea și chiar sistarea livrărilor până la recuperarea depășirilor, astfel că pe întregul an să nu se depășească repartiția.

Practica arbitrală (decizia PAS nr. 1916/1978) a stabilit că cele două sancțiuni nu se exclud, ci, dimpotrivă, se aplică paralel, întrucât se completează una pe cealaltă. Penalitățile din Decretul nr. 394/1966 au ca scop sancționarea beneficiarilor care au depășit cantitățile repartizate trimestrial, iar limitarea livrărilor urmărește să stabilească echilibrul dintre consumul efectiv și cantitatea de energie repartizată, dintre producția de energie și consumul planificat.

În legătură cu particularitățile specifice răspunderii părților în contractul de furnizare a energiei termice, Decretul nr. 243/1978 privind regimul distribuției și consumului de gaze naturale, modifică reglementarea anterioară, stabilită prin HCM nr. 332/1976 (emisă în baza Decretului nr. 861/1973), potrivit căreia unitățile furnizoare erau îndreptățite să perceapă penalizări de până la 100% față de prețurile de livrare, pentru cantitățile de gaze naturale consumate în plus față de normele de consum aprobate prin plan.

Sub această reglementare, practica arbitrală (decizia PAS nr. 581/1978) s-a fixat în sensul că actele normative citate stabilesc în sarcina unităților consumatoare obligația de a determina și înscrie în anexa la contract cantitatea de gaze naturale ce rezultă din volumul producției și norma de consum, cu respectarea repartițiilor anuale și trimestriale. Rezultă de aci că norma de consum, aprobată prin plan, trebuie să se încadreze în repartiția de gaze primită de unitatea consumatoare.

Punctul de vedere adoptat de practica arbitrală a fost însușit de legiul-

tor prin Decretul nr. 243/1978 care prevede că pentru cantitățile de gaze naturale consumate de unitățile socialiste în plus față de cele repartizate lunar, se vor percepe penalizări a căror valoare va fi de 10 ori mai mare decât prețurile de livrare în vigoare.

S-a renunțat deci la condiționarea aplicării penalizărilor de depășirea normelor de consum, în prezent interesind numai dacă cantitatea consumată se încadrează sau depășește cantitatea de gaze naturale repartizată lunar.

Acest mod de determinare a depășirilor și deci de aplicare a sancțiunilor este în concordanță cu prevederile art. 3 din decret potrivit cărora repartițiile de gaze naturale sînt nu numai anuale și trimestriale, ci și lunare.

Rezultă că în reglementarea actuală nu mai este posibilă compensarea economiilor realizate de unitate în anumite luni ale anului cu depășirile din alte luni.

Articolul 14 din decret mai prevede că achitarea penalităților arătate, nu scutește unitatea consumatoare de plata către unitatea de distribuție sau transport de gaze a celorlalte penalizări prevăzute de lege.

Spre exemplu dacă plata cantității consumată în plus se face cu întârziere, se pot aplica prevederile art. 1 lit. g din HCM nr. 306/1970.

În situația când gazele naturale sînt utilizate pentru producerea de energie termică pe care beneficiarul o distribuie mai multor unități de pe aceeași platformă industrială, practica arbitrală (decizia PAS 3495/1978 și 28/1979) a stabilit că penalizările plătite pentru depășirea consumului de gaze se recuperează cu titlu de daune de la toți beneficiarii de abur sau apă caldă în raport cu posibilitățile de realizare a contractului de furnizare de energie termică față de cota de gaze naturale repartizată și cantitățile de energie termică furnizată în plus față de posibilitățile de acoperire.

Mircea MIHĂILESCU

raporturi de muncă

Sesizarea organelor de jurisdicție a muncii

Codul muncii înscrie în prevederile sale două texte de principiu prin care garantează realizarea drepturilor cuvenite persoanelor încadrate, ca urmare a prestării muncii. Astfel, art. 172, alin. 2, prevede că persoanele încadrate pot contesta sancțiunile disciplinare pe care le socotesc date cu încălcarea legii, iar art. 110 consacră același drept împotriva deciziei de

imputare considerată netemeinică și nelegală.

Fie că este vorba de plîngere împotriva sancțiunii disciplinare sau de contestație împotriva deciziei de imputare, Codul muncii în art. 176 (1) prevede un singur termen de 30 de zile pentru sesizarea organelor jurisdicționale, care începe să curgă la data comunicării, cînd legea prevede

necesitatea unei comunicări, sau la data cind cel interesat a luat cunoștință de măsura sau împrejurarea care a determinat litigiul.

Termenul de 30 de zile acordat de lege, presupune existența unei stări litigioase declanșate de unitate prin luarea unei măsuri de sancționare pe care persoana încadrată înțelege să o conteste adresindu-se organelor de soluționare a litigiilor de muncă.

Urmărind eficiența deplină a termenului în favoarea celui interesat, legiuitorul prevede pentru fiecare termen în parte **necesitatea comunicării** către persoana în cauză. Astfel, art. 101 (2) din Codul muncii prevede necesitatea comunicării deciziei de sancționare disciplinară; art. 108 (3) din același cod prevede un termen de 15 zile de la emitere pentru comunicarea deciziei de imputare iar art. 134 din Codul muncii, un termen de 5 zile pentru comunicare scrisă a dispoziției de desfacere a contractului de muncă.

Comunicarea este o obligație administrativă subsecventă „actului juridic de dreptul muncii” — decizia de sancționare — cu consecința că acesta din urmă nu produce efecte decît de la data îndeplinirii celei dintîi.

Deoarece legea prevede în toate cazurile necesitatea comunicării, considerăm că luarea la cunoștință în alt mod despre măsura sau împrejurarea care a determinat litigiul, la care se referă art. 176 (1) din Codul muncii, nu poate înlocui efectul comunicării, respectiv începerea curgerii termenului de sesizare. Referindu-se la acest aspect, cu privire la decizia de imputare Tribunalul Suprem a precizat: Comunicarea nu poate fi înlocuită cu alte probe din care să se deducă că cel în cauză a aflat în alt mod de existența deciziei (Secț. civ. dec. nr. 3049/1973). Comunicarea trebuie făcută în „mîna” persoanei iar dovada comunicării trebuie făcută în toate cazurile de unitate. Fără a ne referi la modalitățile de comunicare validate de practică vom arăta că afișarea la locul de muncă, înmînarea făcută altei persoane, ori unității la care persoana în cauză are noul loc de muncă, pentru că aceasta la rîndul ei să-l înștiințeze pe cel în cauză, nu pot constitui dovezi certe asupra datei comunicării cerute de lege (Trib. Suprem, Secț. civ. dec. nr. 485/1976).

Deși numai în cazul dispoziției de desfacere a contractului de muncă, legea prevede expres că aceasta se comunică în scris, subliniem că existența acelorași rațiuni — determinarea certă a datei la care începe termenul; cunoașterea de către cel în cauză a motivelor măsurii și întocmirea apărării în cunoștință de cauză — nu pot duce decît la concluzia că atît sancțiunea disciplinară cît și decizia de imputare se comunică în scris.

Organele de jurisdicție sesizate au obligația legală (art. 18 din Decretul nr. 167/1958) să verifice dacă acțiunea a fost introdusă în termenul de 30 de zile (calculat pe zile libere). Depășirea calendaristică a termenului, fără a duce „automat” la respingerea acțiunii ca tardivă, evaluează cu atît mai mult obligația de a constata dacă termenul a fost ori nu depășit.

O primă verificare privește, firesc, data la care a început curgerea termenului, adică **data comunicării** făcute de unitate. Cu privire la acest aspect, în practică sînt frecvente situațiile în care unitatea invocă, în fața organelor de jurisdicție **excepția de tardivitate** a acțiunii raportîndu-se la **data luării măsurii** de către unitate, fără a putea dovedi însă data comunicării. Astfel, printr-o acțiune introdusă la 10 iunie 1977, persoana contestă măsura desfacerii contractului de muncă dispusă de unitate la data de 1 ianuarie 1977, acțiunea fiind admisă tocmai pentru că unitatea nu a putut face dovada comunicării (Trib. Suprem, Secț. civ. dec. nr. 1407/1978); într-un alt caz, la data de 27 noiembrie 1973 s-a discutat în prezența persoanei „eventuala schimbare a sa din munca pe care o desfășura”, măsură ce nu s-a realizat, persoana intrînd în concediu de odihnă iar apoi fără plată.

După mai multe luni, solicitînd transferul, persoanei i se opune măsura desfacerii contractului de muncă cu data de 27 noiembrie, unitatea avînd în instanță, în litigiul creat, respingerea acțiunii ca tardivă, arătînd că **persoana a știut de discuția** ce a avut loc în luna noiembrie (Judecătoria sect. 3 București, sent. civ. nr. 4246/1974). Este de principiu că în toate cazurile, oricît de „tardivă” ar fi acțiunea în raport cu data luării măsurii, ea nu poate fi respinsă dacă unitatea nu face dovada certă a comunicării măsurii luate.

În al doilea rînd, în raport de data comunicării, organele de jurisdicție vor verifica existența unor **cauze de suspendare** ori **înterupere** a termenului de prescripție de 30 de zile, cauze limitativ prevăzute de art. 13 și respectiv 16 din Decretul nr. 167/1958. Cu privire la aceste aspect subliniem numai faptul că prezența cauzelor de suspendare ori înterupere duc la concluzia că **termenul nu a fost depășit**, fie curgînd în continuare după suspendare (art. 15 din Decretul nr. 167/1958) fie curgînd un nou termen după înterupere (art. 17 din același decret).

Continuînd verificarea legalității acțiunii sub aspectul termenului de sesizare, organele de soluționare a litigiilor de muncă, chiar dacă constată depășirea calendaristică a acestuia, înainte de respingerea acțiunii ca tar-

divă vor stabili dacă sînt **motive temeinic justificate** pentru repunerea în termen (incapacitate temporară de muncă cu imposibilitate de deplasare; absența justificată din localitate — delegație, concediu legal de odihnă, de studii, fără plată, participare la conferințe, etc. — satisfacerea serviciului militar, etc.). Fără a dezvolta acum instituția repunerii în termen, față de redactarea dispozitivă a textului art. 177 din Codul muncii potrivit căruia persoana „poate cere” repunerea în termen, evidențiem că organele de jurisdicție a muncii, în prezența unor motive temeinic justificate pot să dispună **chiar din oficiu** judecarea cauzei, adică repunerea în termen (art. 10 din Decretul nr. 167/1958). Deși textul de mai sus are în vedere numai judecătoria, neîndoielnic, pentru multiple rațiuni, aceeași soluție se aplică și față de comisiile de judecată.

Un ultim aspect pe care îl relevăm se referă la consecințele sesizării făcute în termen legal altui organ decît cel competent. Într-un caz, judecătoria, sesizată la data de 11 iunie 1977 cu o contestație la decizia de imputare comunicată la data de 10 ianuarie 1977, admite contestația iar tribunalul menține hotărîrea judecătorei, ambele motivînd că nu poate fi admisă excepția de tardivitate, deoarece persoana s-a adresat conducerii unității cu o cerere de anulare a deciziei de imputare în termenul de 30 de zile cerut de lege. Este adevărat că potrivit art. 16 lit. b din Decretul nr. 167/1958 și art. 30 alin. ultim din Legea nr. 59/1968, sesizarea în termenul legal a unui organ jurisdicțional necompetent este considerată valabilă, cauza urmînd să fie trimisă organului jurisdicțional competent. Dar prevederile de mai sus nu fac aplicare în speță. Așa cum precizează și instanța supremă, o cerere sau o sesizare prin care se solicită conducerii unității, sau altor organe decît celor de jurisdicție, să se revină asupra măsurii luate, chiar dacă conținutul său este similar cu al contestației, nu echivalează cu o contestație și nici nu suspendă ori înterupe termenul de 30 de zile (Secț. civ. dec. nr. 1438/1978). În același spirit nu poate fi admis punctul de vedere potrivit căruia termenul de 30 de zile curge de la **data comunicării răspunsului la cererea (plîngerea) făcută pe cale administrativă** împotriva deciziei de imputare (Trib. Suprem, Secț. civ. dec. nr. 1460/1978).

Dr. IOSIF R. URS

Răspunderea pentru integritatea mărfurilor în timpul transportului

Asigurarea integrității mărfurilor în timpul transportului reclamă îndeplinirea obligațiilor care revin, în acest sens, atât cărașului, cit și expeditorului și destinatarului.

Neîndeplinirea acestor obligații — în măsura în care produce consecințe prejudiciabile — determină angajarea răspunderii unității în culpă.

Astfel, o unitate expeditoare a fost găsită vinovată pentru degradarea mărfurilor în timpul transportului, degradare care s-a datorat faptului că mărfurile nu au fost etichetate și nici în alt fel nu s-a atras atenția cărașului asupra interdicției de a le expune ploii.

Prin Decizia primului arbitru de stat nr. 209/1979, s-a reținut că, într-adevăr, oxidarea colacilor de sirmă s-a datorat modului cum s-a efectuat transportul pe timp ploios, însă de această împrejurare nu poate fi făcut răspunzător cărașul „ținând seama de faptul că nici pe colete, nici pe documentul de transport nu s-a făcut vreo mențiune în legătură cu modul în care trebuie transportată marfa”. În consecință, s-a decis că legal și temeinic a fost angajată răspunderea expeditorului pentru daunele produse în împrejurările descrise mai sus.

În speța relatată concluzia ar fi fost alta dacă cărașul, avertizat asupra condițiilor în care trebuie transportate mărfurile, s-ar fi angajat să execute transportul astfel cum s-a solicitat. Într-o asemenea situație, răspunderea pentru daunele cauzate prin deteriorarea mărfurilor în timpul transportului ar fi revenit — evident — cărașului.

Într-adevăr, în situația în care a semnat de primirea mărfii — așa cum s-a reținut prin Decizia primului arbitru de stat nr. 3487/1978 — cărașul are a răspunde, în temeiul dispozițiilor art. 38 din Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959, atâta timp cit nu face dovada că lipsa a provenit de la expediția sau destinație, potrivit art. 42 lit. b din același regulament.

În speță, s-a considerat că o asemenea dovadă nu a fost făcută prin mențiunea din procesul verbal încheiat la destinație că sortimentele lipsă se aflau în partea din față a mașinii și nu la ușa laterală. Ca atare, răspunderea cărașului a fost angajată, cu atât mai mult, cu cit, marfa a fost numărată la expediere în prezența delegatului cărașului.

Soluția de mai sus a fost dată în legătură cu un transport efectuat prin mijloace auto. Problema se pune în

mod identic — reglementarea legală fiind aceeași — în cazul transporturilor feroviare.

În conformitate cu dispozițiile art. 39 din Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959, în cazul mărfurilor obligatorii la cîntărire, calea ferată răspunde de cantitatea înscrisă în documentul de transport. Dacă nu efectuează cîntărirea care, așa cum s-a văzut, este obligatorie, răspunderea cărașului funcționează în raport cu cantitatea înscrisă în scrisoarea de trăsura.

Potrivit art. 39 alin. 2 din același regulament, calea ferată poate face dovada că, în realitate a primit mai puțin de la expeditor sau că marfa sosită la destinație corespunde cu greutatea netă din actele de livrare sau documentele de transport.

Dovezile ce se prezintă de calea ferată în acest sens se impun a fi analizate cu exigență, așa cum rezultă, de altfel, și din Decizia primului arbitru de stat nr. 2932/1978.

Intrebări și răspunsuri

● **V. SFIRIDON, Focșani** — În baza de calcul a contribuției de 2% pentru pensia suplimentară se includ toate drepturile de retribuție cu caracter tarifar. Contribuția de 2% se reține și în cazurile arătate de dv. La stabilirea perioadei de contribuire pentru pensia suplimentară și a cuantumului pensiei se ia în considerare întreaga vechime în muncă, inclusiv situațiile relatate de dv. (concediu medical, concediu de odihnă etc.).

● **PAVEL PUȘCAȘ, Orșova** — Pentru a putea beneficia de drepturile prevăzute de art. 75 din Legea nr. 57/1974 este necesar ca personalul transferat în interesul serviciului să se mute efectiv în localitatea unde își are sediul unitatea la care s-a efectuat transferul. Dv. nu puteți beneficia de drepturile prevăzute pentru personalul transferat.

● **MARINA REMUS, Timișoara** — Așa cum arătați în scrisoarea dv., în anul 1962, cînd ați fost numit șef de birou, nu era necesară aprobarea unei derogări de la condițiile de studii. Pentru această funcție era prevăzută cerința absolvirii studiilor medii, condiție pe care dv. o îndeplinați. La aplicarea H.C.M. nr. 914/1968 condiția de studii a fost modificată, prevăzîndu-se absolvirea învățămîntului superior. În această situație, atît prevederile H.C.M. nr. 69/1973 care s-au

aplicat pînă la abrogarea lor prin Decretul nr. 100/1979, cit și acest decret (anexa 6) au stabilit diminuarea cu două clase de retribuție a celor aflați în situația dv.

● **C. V., Fundu Herții, Botoșani** — La trecerea dv. din funcția de contabil șef C.A.P. în aceea de contabil termă va fi posibil ca, potrivit prevederilor Decretului nr. 100/1979, să nu vi se micșoreze retribuția tarifară. Trecerea dv. la o retribuție superioară se putea face în condițiile prevăzute de art. 33 din Legea nr. 57/1974 și Legea nr. 12/1971.

● **VIRGILIU GAFTOI, Bucov** — În anexa IV la Legea nr. 57/1974 se prevede retribuția personalului care ocupă funcția de șef birou tehnic-economic. În anexa VII se prevede retribuția personalului care ocupă funcția de șef birou economic. După cum veți constata nu există mică o contradicție între cele două prevederi ale anexelor legii sus-menționate.

● **ELENA CODREANU, Ploiești** — Conform prevederilor H.C.M. nr. 914/1968 (art. 5), astfel cum au fost modificate prin H.C.M. nr. 1356/1968, procentele de calcul a indemnizațiilor acordate în cazul incapacității temporare de muncă sînt: pînă la 2 ani de vechime neîntreruptă — 50% din re-

I. ICZKOVITS

tribuția tarifară și 65% în cazul unei vechimi neîntrerupte în muncă de 2—5 ani.

● **VASILE BEREȘTEANU, Brașov** — Funcția de contabil șef secție poate fi ocupată de un absolvent al învățământului mediu, numai la unitățile de gradul II-IV. Dacă, până la aplicarea H.C.M. nr. 914/1968, ați beneficiat de o aprobare de menținere într-o funcție pentru care era prevăzută cerința studiilor superioare, funcție echivalentă cu aceea de contabil șef secție, puteți trece în această funcție.

● **IOAN DAVID, Oradea** — La aplicarea H.C.M. nr. 1053/1960 dv. ocupați funcția de contabil șef. Dacă pentru această funcție se prevede cerința studiilor superioare și dv. ați fost menținut în această funcție prin derogare de la condițiile de studii, diminuarea retribuției se face, conform H.C.M. nr. 69/1975, respectiv a Decretului nr. 100/1979, cu o singură clasă de retribuție. În ipoteza în care condiția de studii era absolvirea învățământului mediu, iar ulterior, la aplicarea H.C.M. nr. 914/1968, această condiție a fost modificată, dv. fiind menținut pe baza dispozițiilor hotărârii și — ulterior — a Legii nr. 12/1971, diminuarea retribuției este de două clase.

● **AUREL ROTARU, Birlad** — Conform precizărilor privind retribuțiile funcțiilor prevăzute în anexele IV-VIII la legea retribuției, diferența dintre nivelul de bază și gradația I-a, precum și celelalte gradații prevăzute în anexe, este de o clasă. La funcțiile la care numărul de gradații este marcat cu un asterisc (*) diferența dintre penultima și ultima gradație este de două clase de retribuție. În anexa nr. VII la poziția 12, la jurisconsult principal sînt prevăzute 6 gradații — cu asterisc. La grupele I-IV de ramuri nivelul de bază este stabilit la clasa 20, iar gradația a 6-a la clasa 27, deoarece între gradația a 5-a și a 6-a este o diferență de două clase. După aplicarea Legii nr. 4/1978 n-a intervenit nici o modificare în această reglementare, noua gradație fiind stabilită la clasa 28 de retribuție. Precizările la anexele IV-VIII la care ne-am referit mai înainte au fost modificate în sensul că diferența de două clase s-a menținut între gradațiile 5 și 6. Această ultimă reglementare se găsește în Nota la anexa 1 la Legea nr. 4/1978.

● **EL. JULA, Timișoara** — Dacă puteți dovedi că la aplicarea H.C.M. nr. 1053/1960 s-a aprobat menținerea dv. în funcție pentru care era prevăzută cerința studiilor superioare, iar după aplicarea hotărârii ați continuat activitatea în aceeași funcție, retribuția dv. se diminuează numai cu o singură clasă. Această reglementare a fost prevăzută atât în H.C.M. nr. 914/

1968 cit și în H.C.M. nr. 69/1975 (anexa 2). În prezent o reglementare similară este prevăzută în Decretul nr. 100/1979 (art. 17, anexa 6), care prevede că pentru cei menținuți în baza reglementărilor anterioare aplicării retribuției pe clase, în funcții de conducere la care se cer studii superioare, retribuția se diminuează cu o clasă, dacă au studii liceale.

Conform art. 176 din Codul Muncii puteți solicita diferența de retribuție pe trei ani în urmă.

● **CĂLIN MIHAI I. RADOSLAV, Giurgiu** — Conform indicatorului tarifar de calificare I.T.C. 010402 meseria de lăcătuș-montator este înrudită cu aceea de operator instalații turbine abur. Puteți fi încadrat ca muncitor calificat de comisia tehnică de încadrare a unității unde lucrați.

● **LEONIDA GAVRIȘIU, Turda** — Conform reglementărilor în vigoare, personalul aflat în delegare trebuie să realizeze sarcinile ce-i revin în cadrul programului normal de lucru. Dacă fiind delegat pe un șantier unde se lucrează 10 ore, prin natura atribuțiilor și sarcinilor ce v-au revenit, conducerea șantierului a considerat necesar și v-a cerut să prestați același număr de ore și vă dă o dovadă în acest sens, puteți solicita aplicarea prevederilor art. 120 din Codul muncii.

● **MARIA MOISESCU, Hirșova** — În ipoteza în care, în anul 1963, ați ocupat o funcție de conducere pentru care, la acea dată, era prevăzută cerința absolvirii învățământului superior, fiind menținută, în continuare, în aceeași funcție, diminuarea retribuției se face cu o singură clasă. Din scrisoarea dv. nu rezultă însă că la ocuparea funcției de contabil șef vi s-a aprobat derogarea de la condițiile de studii, ceea ce permite interpretarea că, în anul 1963, pentru postul pe care-l ocupați era prevăzută numai cerința studiilor medii. În această situație diminuarea retribuției se face cu două clase.

● **ION DUȚĂ, Cîmpulung** — Pensionarul de gradul III care lucrează în acord global are dreptul la retribuția corespunzătoare realizărilor obținute (în plus sau în minus față de retribuția tarifară de încadrare cu 1/2 normă) la care se adaugă pensia de invaliditate sau o cotă parte din această pensie, până la limitele prevăzute de art. 36 alin. 6 din legea pensiilor. Suma convenită drept pensie nu se modifică în raport de retribuția realizată în acord global.

Pensionarul de invaliditate de gradul III nu poate lucra ore suplimentare. El primește (în condițiile prevăzute de art. 36 alin. 6 din legea pensiilor) pensia integrală sau o cotă parte din această pensie. I se menține acest drept și în condițiile în care se află în concediu de odihnă sau în concediu fără plată.

● **VICTORIA TIMIȘESCU, Piatra Neamț** — Întrebarea dv. se referă la aplicarea prevederilor art. 44 al. 5 din Legea nr. 57/1974 pentru trim. IV al anului 1978. Conform acestor prevederi, în cazul indicatorilor la care se recuperează nerealizările din perioadele anterioare, adăosul la retribuția tarifară se acordă numai pentru depășirea rămasă după compensarea nerealizărilor. Menționăm că, potrivit Decretului nr. 113/1979, în anul 1979 nu se aplică această reglementare.

● **DOREL FARCĂȘIU, Cluj-Napoca** — Art. 66 din Codul muncii (alin. 2) prevede că detașarea poate fi prelungită după primele 6 luni, cu încă 6 luni, de către conducerea unității. În cazul semnalat de dv. detașarea este valabilă până în luna octombrie a.c. dacă cel detașat a consimțit la această măsură. Orice întrerupere a detașării unei persoane și revenirea ei la unitatea care a detașat-o, permite emiterea ulterioară a unei noi detașări care poate fi, la rîndul ei, prelungită cu încă 6 luni.

● **ALEXANDRU JIRCAN, comuna Lunca Bradului, Mureș** — Legea nr. 57/1974 prevede retribuțiile lunare ale celor care lucrează întreaga lună. Atunci cînd, din diferite motive, cum ar fi concediul pentru incapacitate temporară de muncă, concediul anual de odihnă, concediul fără plată, învoiri sau absențe nemotivate, personalul nu lucrează întreaga lună, retribuția se plătește în raport cu zilele efectiv lucrate. Desigur, în cazul concediului medical se plătește separat și indemnizația convenită pe linia asigurărilor sociale, iar în cazul concediului anual de odihnă indemnizația corespunzătoare.

● **FLOARE PĂSCĂLAU, Timișoara** — Pentru a putea fi trecut în gradația I-a este necesar să aveți vechimea minimă necesară pentru încadrarea în funcția de responsabil economic fermă. Întrucît sinteți încadrat prin derogare de la condițiile de vechime, nu puteți fi, în prezent, trecut în gradația I-a.

● **CORNEL CÎRJAN, București** — În conformitate cu prevederile art. 35 din Legea nr. 5/1978, cuantumul chiriei se determină tinînd seama de art. 4 din H.C.M. nr. 860/iulie 1973 în care se precizează că prin venit mediu lunar pe membru de familie se înțelege media cîștigurilor din ultimele 12 luni, provenind din retribuții sau alte forme de retribuție a muncii, din exercitarea unor activități pe cont propriu etc., care nu au caracter ocazional, împărțite la numărul de persoane care fac parte din familie. În cazul arătat, serviciul financiar al unității a procedat corect atunci cînd în veniturile realizate a inclus și pe cele încasate pentru munca de strungar.

oferte
DE PRODUSE
DIN STOC

capacitati de
productie
produse noi

**UZINA MECANICĂ
CLUJ-NAPOCA**

- Oțel pătrat OL 37 in kg. 3000
- Țeavă zincată 3/8 ml. 340
- eavă pătrată 30×30×2 OL 37 in ml. 1800
- Ui 100×50x5 OL 37 in ml. 5000
- Bare alum. hex. 22 mm ml. 160
- Bandă aluminiu 60×10 ml. 100
- Bară alamă Ø 25 1/2 t ml. 400
- Țeavă aluminiu Ø 22×1,5 ml. 100
- Țeavă Cu Ø 12×1 ml. 370
- Țeavă aluminiu Ø 22×2 kg. 300
- Țeavă Cu Ø 12×1,5 kg. 80
- Aluminiu bloc Al. 99,9 kg. 5000
- Tablă aluminiu 2 mm kg. 400
- Idem 2 mm kg. 700
- Ampermetru 60 A buc. 2
- Idem buc. 1
- Idem E 54—600 A buc. 3
- Apărător bec buc. 7
- Transformator 0,2 A — 300 VA 90 V buc. 20
- Armătură cu braț buc. 5
- Lămpi pt. siloz 100 W buc. 112
- Armături 20 W buc. 15
- Armături cu braț 200 W buc. 4
- Ampermetru N 60 buc. 1
- Bec 220 V 100 W buc. 100
- Bară stratitex 25 mm kg. 16
- Bobină 20 W buc. 22
- Balasturi 65 W buc. 59
- Idem BIA 40 W buc. 33
- Bandă diagonală 20 mm ml. 5000
- Idem 25 mm ml. 2000
- Bandă sticlă 15 mm ml. 250
- Idem 20 mm ml. 1500
- Idem 25 mm ml. 1000
- Idem 35 mm ml. 6000
- Bandă vegetală 25 mm ml. 5000
- Idem 30 mm ml. 4000
- Bandă terilenă ml. 2200
- Bandă mătase 0,10×25 mm ml. 1000
- Bandă Warnich 0,10×2 mm ml. 7000
- Bobină 380 V buc. 10
- Bobină 220 V—50 HZ buc. 39
- Bobină 220—50 HZ buc. 30
- Bobină TCA 10 A 220 V buc. 9
- Bloc releu termic 15 A buc. 20
- Idem 10 A buc. 60
- Buton ciupercă cod. 6514 buc. 13
- Buton cod. 6524 buc. 7
- Buton comandă 2 A buc. 30
- Conductori FY 10 ml. 788
- Cond. MCG 2×1,5 ml. 142
- Sirmă emailată 0,58 kg. 352
- Corp iluminat buc. 2
- Corp F.I.A. 2×65 buc. 5
- Corp F.I.A. 2×20 buc. 6
- Contact AC 3-6-220 W cod. 4001 buc. 2
- Cuție capsulată buc. 1
- Cond. ISOCAND-TCL-220 Cod 6264 Tip IEC-20/380 V—50 Hz buc. 5
- Cuplaj electromagnetice 84053 buc. 1
- Cleme șir buc. 2000
- Conductori 50 mm buc. 114
- Cărbuni convertizoare 50×50×20 buc. 55
- Cilindru de ridicare buc. 2
- Capac ventilație buc. 38
- Capac lateral IV buc. 414
- Comutator 63 A buc. 5
- Comutator cu came 40 V buc. 5
- Comutator mașini unelte buc. 4
- Contactori stea triunghi 32 A 35 buc.
- Idem 63 A buc. 15
- Contact AC 3—20 A cu releu 380 V buc. 5
- Idem AC 3—63 A buc. 4
- Comutator 40—02 buc. 12
- Contact cumpănă ST buc. 8
- Contact K 1 — 10 A buc. 10
- Contact TCA 10 A cod. 4036 buc. 80
- Contact TCA 63 A buc. 20
- Contact TCA 125 A buc. 15
- Capac sig. mignon 25 A buc. 282
- Cleme siguranță 10 buc. 35
- Cleme mobile 2,5 buc. 55
- Cleme universale 70 A buc. 182
- Cleme racord 6 mm buc. 4000
- Contact 25 A buc. 39
- Contact AC 3 mobil 60 A buc. 12
- Contact aluminiu Ditu 160 A buc. 100
- Idem Ditu 25 A mobil buc. 10
- Idem fix Ditu 25 A buc. 45
- Idem 100 A buc. 25
- Contact de legături 2,5/660 V buc. 160
- Contact fix 100 A AC 3 buc. 142
- Idem TCA — 125 A buc. 133
- Cruce port perii buc. 8
- Carcasă pt. agitator buc. 2
- Cuplă cu fișă 32 A buc. 20
- Conductor PE 2 S 1×5,45 kg. 106
- Idem P 2 S 1,9×6,4 kg. 100
- Idem PE 2 S 1,45×3,28 kg. 776
- Idem PE 2 S 1×8 kg. 250
- Idem P 2 S 2×9 kg. 60
- Idem PE 2 S 1,45×5,9 kg. 106
- Idem PE 2 S 2,1×10,8 kg. 1065
- Idem PE 2 S 3,28×13,5 kg. 211
- Idem PE 2 S 1×4,65 kg. 117
- Idem PE 2 S 1,35×7,6 kg. 50
- Idem PE 2 S 6,35×1,45 kg. 22
- Idem E 2 S 1,55 kg. 17
- Idem E 2 S 1,65 kg. 131
- Idem PE 2 S 2,5×6,9 kg. 98
- Idem PE 2 S 1,4×3,15 kg. 95
- Idem P 2 S 1,68×6,4 kg. 338
- Folie polietilenă kg. 132
- Hupe semnalizare 22 V buc. 4
- Inversor de sens 32 V buc. 25
- Întrerupător PACO—6317 buc. 5
- Întrerupător pirghie 200 A buc. 4
- Idem 63 A buc. 8
- Limitator cod. 3464 buc. 200
- Lampă portativă fără cablu buc. 1
- Lampă monobloc buc. 8
- Micafoliu sul 0,10 kg. 275
- Micafoliu P 701—0,20 kg. 19
- Micănită P—782 kg. 35
- Micănită format mare 0,20 kg. 48
- Micănită P—721 1 mm kg. 171
- Micăpinză PMH—S.103 kg. 16
- Micănită format mare 0,5 kg. 102
- Micăbandă pe suportsticlă S1MS1—0,18×25 kg. 138
- Micăbandă Alba S 2 MH kg. 12
- Idem 25 kg. 45
- Micăbandă pe hirtie 0,10×25 kg. 61
- Micăbandă albă 82 MS1 kg. 112
- Micănită colector P 782—0,6 kg. 50
- Micăbandă P 701 ml. 200
- Micăbandă pe hirtie neagră 0,13×15 kg. 4
- Idem 25 kg. 93
- Microlimitator cod. 8131 buc. 412
- Manometru 0—40 buc. 15
- Micănită 1,0 kg. 57
- Idem 1,5 kg. 60
- Idem 0,8 kg. 115

— Idem CN 3—1 kg. 55
 — Micabandă albă 0,10×15 kg. 201
 — Patroane mignon 25 A kg. 316
 — Idem 6 A kg. 487
 — Patroane fuzibile 6 A kg. 50
 — Idem 10 A kg. 200
 — Idem 20 A kg. 19
 — Idem 25 A kg. 100
 — Idem 2 A kg. 300
 — Patroane mignon 10 A kg. 600
 — Releu inter. R 1—35—A 22/380 V kg. 4
 — Prize CS—16 buc. 29
 — Prize 24 V buc. 91
 — Priză trifazică 25 A buc. 9
 — Priză contact 6 A buc. 300
 — Idem 10 A buc. 290
 — Idem 15 A buc. 290
 — Idem 25 A buc. 290
 — Idem 35 A buc. 100
 — Idem 60 A buc. 95
 — Perii colectoare 35×20×16 buc. 185
 — Placă bornă buc. 280
 — Placă presată carton buc. 607
 — Placă electropozitivă buc. 36
 — Papuci cablu 4×3,1 buc. 4000
 — Idem 6×4,3 buc. 3000
 — Idem 8×11,2 buc. 650
 — Idem 22×23,5 buc. 100
 — Idem 30×25 buc. 100
 — Papuci capru 4×1,8 buc. 4500
 — Idem 6×5,2 buc. 400
 — Idem 10×6,8 buc. 240
 — Idem 10×8,2 buc. 1200
 — Papuci cablu 6×5,4 buc. 3700
 — Perii grafit 46×32×25 buc. 201
 — Idem 45×30×10 buc. 68
 — Idem 8,80×30×18 buc. 109
 — Idem 32×25×12 buc. 158
 — Idem 32×25×115 buc. 158
 — Idem 56×14×11 buc. 185
 — Idem 32×20×20 buc. 150
 — Racord far pompier buc. 12
 — Releu fluorescent buc. 9
 — Sîrmă Cu 1,5 mm kg. 200
 — Idem 1,6 mm kg. 200
 — Soclu siguranță LS 63 A buc. 262
 — Idem 100 A buc. 31
 — Șnur relon 6 mm kg. 400
 — Soclu siguranță mignon 25 A buc. 2190
 — Tub panzer Ø 36 ml. 33
 — Tub copex Ø 20 ml. 95
 — Atomax 1000 A—380 V— Cod. 4900 buc. 2

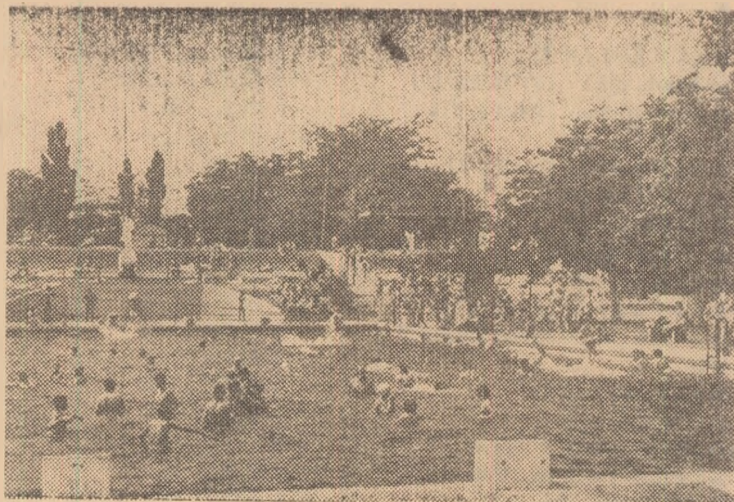
Rulmenți :

— 6003 buc. 10
 — 6004 buc. 20
 — 6005 buc. 100
 — 6007 buc. 10
 — 6006 buc. 10

— 6006 Z buc. 19
 — 6008 ZZ buc. 60
 — 6009 buc. 2
 — 6010 buc. 10
 — 6013 buc. 1
 — 6015 buc. 30
 — 6024 buc. 1
 — 6026 buc. 39
 — 6026 J buc. 20
 — 6026 Z buc. 1
 — 6030 buc. 4
 — 6200 buc. 5
 — 6201 Z buc. 30
 — 6204 buc. 4579
 — 6205 buc. 41
 — 6207 buc. 15
 — 6217 buc. 40
 — 6218 buc. 8
 — NU 218 buc. 4
 — NA 218 buc. 2
 — 6213 Z buc. 5
 — NJ 220 buc. 286
 — 6213 buc. 11
 — NU 208 buc. 2
 — 6222 buc. 35
 — 6224 buc. 15
 — NJ 224 buc. 48
 — NJ 226 buc. 120
 — NJ 232 buc. 363
 — 6302 buc. 920
 — N 304 buc. 2
 — NJ 324 buc. 13
 — 6305 buc. 123
 — 6306 buc. 600
 — NJ 306 buc. 25
 — NU 306 buc. 3
 — 6314 buc. 100
 — 6315 buc. 10
 — NU 315 buc. 6
 — NU 317 buc. 2
 — 6319 buc. 3
 — NU 320 buc. 5
 — 6320 buc. 25
 — 6322 buc. 5
 — NU 322 buc. 7
 — NU 326 buc. 15
 — NU 328 buc. 3
 — 6405 buc. 7
 — 6407 buc. 10
 — 6411 buc. 1
 — 6412 buc. 39
 — QA 120 buc. 3
 — NJL 65—NA—213 buc. 20
 — NA 50 buc. 20
 — 7203 buc. 1
 — 7206 buc. 4
 — 7211 buc. 3
 — 7214 buc. 6
 — 7216 SP buc. 8
 — 7519 buc. 1
 — 7718 buc. 1
 — 1213 K buc. 4
 — 1216 buc. 1
 — 1610 buc. 1

— 1309 buc. 4
 — 1310 buc. 2
 — 1308 buc. 4
 — 1306 K buc. 3
 — 2204 buc. 1
 — 2505 buc. 8
 — NU 2205 buc. 19
 — 2205 K buc. 3
 — NU 2206 buc. 9
 — 2206 buc. 20
 — 2208 buc. 3
 — 2209 ZZ buc. 4
 — 2207 buc. 18
 — NU 2212 buc. 1
 — 2216 buc. 3
 — 2218 buc. 7
 — NJ 2307 NA buc. 15
 — 2307 buc. 14
 — NJ 2300 NA buc. 10
 — 2305 buc. 1
 — NU 2306 buc. 320
 — 2311 K buc. 1
 — NJ 2208 buc. 10
 — NJ 2308 buc. 10
 — NU 2228 buc. 8
 — NU 3018 K buc. 4
 — 3204 buc. 12
 — NN 3019 buc. 12
 — 4205 buc. 1
 — 42215 buc. 3
 — 4005 buc. 8
 — 22215 Bj buc. 2
 — 22216 M buc. 1
 — 22216 buc. 20
 — 22220 buc. 3
 — 22311 buc. 2
 — 22216 K buc. 13
 — 22314 buc. 4
 — 22210 buc. 8
 — 22308 buc. 16
 — 23126 buc. 1
 — 30204 buc. 25
 — 30206 buc. 15
 — 30209 buc. 2
 — 30217 buc. 7
 — 30305 buc. 2
 — 30308 buc. 11
 — 30205 buc. 9
 — 30310 buc. 25
 — 30318 A buc. 3
 — 32218 buc. 2
 — 32314 A buc. 19
 — 32215 A buc. 2
 — 32308 buc. 8
 — 32612 buc. 1
 — 51103 buc. 15
 — 51105 buc. 23
 — 51106 buc. 25
 — 51107 buc. 15
 — 51120 buc. 4
 — 51110 buc. 5
 — 51124 buc. 10
 — 51207 buc. 2
 — 51208 buc. 1
 — 51211 buc. 3
 — 51222 buc. 5
 — 51224 buc. 1
 — 51315 buc. 2
 — 51215 buc. 4
 — 986—711 buc. 2
 — 807—813 buc. 8
 — 390—509 buc. 12
 — 402—310 buc. 11
 — 402—715 buc. 4
 — 113—517 buc. 1
 — 234—418 buc. 6
 — 943—25 buc. 2
 — 29417 buc. 2

ODIHNĂ ȘI AGREMENT ÎN CAPITALĂ

Ștrandul Izvor „bucuros” de oaspeți

PENTRU bucureșteni, pentru vizitatorii Capitalei salba de lacuri de pe valea râului Colentina și lacurile interioare au devenit puncte de atracție deosebite. Ca în fiecare an, Intreprinderea de canal și apă din București, prin Exploatarea lacuri, a luat mă-

Odihnă activă la rame

suri pentru a oferi publicului condiții cât mai bune de odihnă și agrement în zona lacurilor.

Pentru îmbunătățirea continuă a activității în acest domeniu s-a ținut seama de sugestiile și propunerile publicului vizitator cu privire la diversificarea gamei prestațiilor, sporirea capacității de servire, precum și ridicarea nivelului calitativ al tuturor serviciilor.

Numărul ambarcațiunilor cu motor sau rame, foarte solicitate în sezonul cald, a crescut continuu. Este interesant de arătat că în anul 1939, pe lacurile Bucureștiului erau 120 de bărci și o singură ambarcațiune cu motor. În 1955 erau 593 bărci și 19 ambarcațiuni cu motor, pentru ca în acest an să înregistrăm 1500 bărci cu rame, 130 hidrobiciclete și 42 vapoare. Aceste ambarcațiuni sînt amplasate pe lacurile :

Cișmigiu,
Libertății,
Drumul Taberei,
Balta Albă,
Tineretului,
„23 August”,
Herăstrău,
Tei,

Plumbuita,
Băneasa,
Pantelimon II,
Cernica,
Pustnicul,
Mogoșoaia,
Snagov.

Cifre demne de reținut sînt și în ce privește locurile la ștranduri. Dacă în Bucureștii de odinioară, respectiv în anul 1932, erau 600 locuri, în 1940 cca 29 800 locuri, în 1970 peste 90 000, anul acesta își pot petrece timpul liber la ștranduri peste 128 500 de persoane.

În zona lacurilor, în toate locurile de agrement s-au amenajat terenuri de joacă pentru copii, s-au construit leagăne, vîrtelnițe, balansoare, paralele, inele, scări duble. Pentru cei

Cu motonava pe luciul apelor

mari — terenuri de volei, tenis de cîmp, baschet, minifotbal, tenis de masă.

În momentul de față toate lacurile și ștrandurile sînt deschise și își așteaptă oaspeții.

Z. E.